

KATEDRA

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

MARIBOR
3. APRILA 1961
LETO I. ŠTEV. 2

Letna naročnina 300 dinarjev
Poština plačana v gotovini

- Anketa
- Študentski servis
- Splošna razgledanost izvod nivoja?
- Centri za izreden študij
- Sport

Namesto uvodnika

Prva številka je že za nami. Resnično, še sami smo se začudili, tako hitro je izšla. Pripravljali smo jo približno mesec dni; sicer pa to za prvo številko ni mnogo. Verjemite, bile so težave, v začetku so bile videti skoraj nepremagljive, toda ko smo eno za drugo počasi premagovali... je KATEDRA mariborskih študentov vendarle ugledala beli dan. Z malo zamudo sicer — toda kljub temu nestrpnost pričakovana in (kar je najpomembnejše) ugodno sprejeta.

Dobili smo že več pisem, v katerih nam bralci, naši starejši in mlajši kolegi, pišejo o svojem ugodnem presečenju. Tovašica iz Laškega pa piše: »Sicer še nisem študent, upam pa da bom že v tem ali prihodnjem, želim pa se že sedaj seznaniti s študentskim življenjem in zato Vas prosim, da mi pošljate Vaš časopis, če je mogoče, na naslov...«

Zavedamo pa se, da še nismo dosegli takšne kakovosti, kakršno želimo in si jo zamišljamo. Potrebno bo vložiti še mnogo truda, da pri dvoletnem študiju, ki je zaenkrat mogoče na naših šolah, izdelamo svoj lasten izraz, ki ga mora imeti vsako glasilo — posebej še študentsko. S tem ne mislimo na odstopanje od naših osnovnih družbeno-političnih smernic in ciljev, temveč na to, da vsa naša mišljenja prilagodimo predvsem našemu, mariborskemu okolju. Kajti šele, ko bomo to dobro spoznali, bomo lahko govorili in pisali tudi o čem drugem. Predosem bo potrebno pisati o oblikah družbenega upravljanja s posebnim poudarkom na visokošolskih zavodih, razpravljati o šolski reformi in še o tegobah in o veselju, potrebah in željah in seveda o življenju mariborskih študentov sploh.

Le 34 odstotkov

PROFESOR FILO O MARIBORSKIH VISOKOŠOLSkih ZAVODIH NA PETEM KONGRESU SZDL V LJUBLJANI

Na petem kongresu SZDL v Ljubljani je med številnimi diskutanti govoril tudi delegat SZDL Maribor-Center prof. slovensčine Jože Filo. Govoril je o strokovnem in višjem šolstvu v Mariboru. Med ostalim je tudi poudaril nujnost ustanovitve višjih šol v zvezi s potrebami po visokokvalificiranih kadrih mariborskega industrijskega bazena:

»Hitro tempo v razvoju proizvodnih sil v naši državi je prinesel velike in korenite spremembe v delitvi dela, organizaciji proizvodnje in načinu življenja delovnih ljudi. Število zaposlenih v gospodarstvu vse močneje narašča. V skladu z vse večjo širino našega gospodarstva se poraja potreba tudi po več visoko in višje kvalificiranih kadrih, da bi se tudi na tem področju približali povprečju v razvitih deželah. Pred nami stoji naloga: strokovno izpopolniti ogromno število kadrov, da bi mogli tudi na tem področju stopati v korak z razširjenjem naše proizvodnje in omogočiti spremembe tehnoloških postopkov, ki so nujni zaradi modernizacije proizvodnih procesov.

Dejstvo je, da je bilo v mariborskem okraju v letu 1958 v industriji sistemiziranih 4158 delovnih mest za strokovnjake, na teh mestih pa je bilo zaposlenih le 1431 ali 34 % strokovnjakov s tako izobrazbo, oziroma da bi mariborski industrijski bazen danes lahko zaposlil dvakrat več visoko ali višje kvalificiranih kadrov. To dejstvo opravičuje ob naraščajočih potrebah po

strokovnjakih posebnih specialnosti in ob potrebah ustreznega poslovanja kvalifikacijske strukture v mehaniziranih oziroma avtomatiziranih podjetjih ustanovitve višjih šol, ki bodo vsako leto dale našemu gospodarstvu precejšnje število visokokvalificiranih strokovnjakov. (VTS: 450 diplomantov prve stopnje.)«

Prof. Filo: ...dani vsi objektivni pogoji za realizacijo resolucije...«

Združenje mariborskih visokošolskih zavodov

Ta mesec so obiskali Maribor predstavniki Sekretariata za šolstvo, da bi se pogovorili o predlogu Komisije OLO za organizacijo višjih šol v Mariboru, po katerem bi naj ustanovili Združenje mariborskih visokošolskih zavodov. Izvršni svet LRS, kateremu je komisija dostavila ta predlog, je že pooblastil sekretariat za šolstvo, naj

izdela predlog zakonskega osnutka. Morda bo Ljudska skupščina razpravljala o njem že na enem izmed prvih zasedanj.

Navajamo nekaj odlomkov iz predloga okrajne komisije:

- Organi Združenja bi naj bili:
- skupščina, ki se sestaja vsaka tri leta;

— svet Združenja, ki je organ družbenega upravljanja;

— uprava Združenja, ki jo sestavljajo: predstojnik Združenja in njegovi namestnik, ravnatelj vseh visokošolskih zavodov ter generalni tajnik Združenja;

— predstojnik Združenja, ki pa predstavlja Združenje in koordinira delovanje.

● Pri Združenju mariborskih visokošolskih zavodov naj bi delovala vrsta služb, ki so enotne za vse zavode, predvsem bi omenili naslednje:

— tiskovna komisija (skrbela bi za izdajanje priročnikov, učbenikov in skript v sodelovanju z Založbo Obzorja);

— študijska knjižnica bi tudi prešla v sklop Združenja, se razširila in se v perspektivi razvila v Univerzitetno knjižnico;

— sklad za gradnjo študentskih domov in stanovanj;

— štipendijska komisija;

— kuratorij za upravljanje študentskih stanovanj, domov in prehrambnih obratov;

— zdravstvena služba;

— sklad za gradnjo stanovanj za predavatelje;

— disciplinsko sodišče višje stopnje.

Komisija OLO za organizacijo višjih šol je pripravila predvsem to, kar je že zdaj aktualno in je hkrati enotno za vse visokošolske ustanove v Mariboru. Tako bomo torej dobili trdne osnove za nadaljnji razvoj mariborskega višjega šolstva, saj bo Združenje začelo z rednim delom že z novim šolskim letom.

Letos tudi mi na delovno akcijo

Prof. Filo je posebej poudaril izredne potrebe po strokovnjakih in prikazal tudi pogoje, ki omogočajo uspešno delovanje višjih šol v Mariboru.

»V Mariboru so dani vsi pogoji za uspešno delo in nadaljnji razvoj višjih šol. Maribor je namreč eno izmed največjih industrijskih središč v Jugoslaviji in ima v svoji močno razvejani gospodarski strukturi tudi dovolj najboljše kvalificiranih strokovnjakov z večletno uspešno prakso na vodilnih mestih, pa naj bo to v podjetjih ali ustanovah, ki bi lahko svoje znanje koristno prenašali na strokovni naraščaj. Nadalje je v Mariboru tudi močno razvito kulturno življenje, ki torej omogoča študentom poleg strokovne izobrazbe doseči tudi sicer nujno izobrazbeno raven, t. j. strokovno, kulturno in politično razgledanega, razvitega socialističnega človeka. Tako so dani vsi objektivni pogoji za realizacijo resolucije o strokovnih kadrih.«

Prof. Filo se je dotaknil tudi vprašanja novega šolskega sistema in orisal delovanje novostanovljenih šol.

»Inverzija študija je v današnjih okoliščinah postala nujnost, saj je le tako mogoče v dveh letih dati diplomantu tisto temeljno znanje, ki ga bo po prostopenjskem študiju na svojem delovnem mestu v podjetju ali v ustanovi lahko uspešno prevedel v prakso. Zakon o visokem šolstvu pomeni torej samo uresničitev težnj, ki jih je narekovala potreba po novem, učinkovitejšem in končno tudi demokratičnejšem sistemu šolanja strokovnih kadrov.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Fakultete v malem

V dneh 10. in 11. marca so se zbrali v Portorožu predstavniki vseh jugoslovanskih univerz na 4. plenum Skupnosti univerz Jugoslavije. Povabljeni so bili tudi ravnatelji mariborskih višjih šol.

Plenum je razpravljal o izrednem in o podiplomskem študiju ter o nekaterih organizacijskih vprašanjih visokega šolstva. Pomembni sta bili predvsem dve točki razgovorov:

● Izginili so še zadnji pomisleki glede izrednega študija. Mnoge fakultete in univerze so namreč še pred nedavnim negativno ocenjevale prizadevanja naše družbe, da omogoči šolanje vsem, tudi tistim, ki nimajo možnosti, da bi se vpisali redno. Ne samo, da je ideja izrednega študija dokončno prodrla — nekatere ljubljanske fakultete so celo že začele iskati novih oblik dela z izrednimi študenti. Tako ima strojna fakulteta že dva Centra za izredni študij — v kranjski »Iskri« in v Gorazdu(!) »Tudi mariborska VKS,« nam je povedal njen ravnatelj Tine Lah, »pripravljata tak Center v Mariboru. To je pravzaprav fakulteta v malem; tudi izredni študenti bodo dobili možnost poslušati predavanja, le da bo snov nekoliko bolj zgoščena.«

● Po predlogu novega pravilnika ne bo članstvo v Skupnosti jugoslovanskih univerz dostopno več samo univerzam, ampak se bodo lahko direktno včlanile vse fakultete, visoke šole in akademije.

Prebujenje odbora visokošolskih zavodov

Odbor je v mesecu marcu imel več sej. Moramo priznati: bile so plodne. Najvažnejša točka ene izmed prvih sej je bilo konstituiranje odbora. To je po domače: izvolili so predsednike komisij in člane komisij, izvolili predsednika (Salko Bajramagić), podpredsednika (Franjo Vizjak), sekretarja (Marjan Logar) in sekretariat, ki ga sestavljajo prej imenovani študentje in še Aco Stanković ter Vlado Golob. Da ne bo kdo slabo razumel. Niso važna imenovanja, temveč dober plan dela, ki so ga sprejeli. Delo bo zaradi obsežnosti razdeljeno po komisijah. Vse komisije so imele že sestanke.

Kulturna komisija (po predhodnem sklepu odbora) je sklenila ustanoviti študentski pevski zbor, organizirati različne prireditve, predavanja, predvajati filme itd.

Idejno-vzgojna komisija bo poiskala stike s profesorji, se povezala s »Centrom za marksistično izobraževanje študentov«, pripravljala se za mladinske brigade itd.

Komisija z največ dela bo verjetno socialno-ekonomska. V njeno področje sodi: ustanovitev študentskega servisa (več o tem na strani 5), obdelava predloga o stanovanjih, pregled študentskega študija itd.

V študijski komisiji bodo preledovali in pretresali učne programe, režim pri izpitih, uspehe ali neuspehe pri izpitih, izdajanje skript itd.

Na prvi seji komisije za športna vprašanja smo slišali o šahovskem tekmovanju, o razpisu tekmovanja za pokal našega uredništva itd.

Naše mednarodne stike — seveda za sedaj samo še pismene — urejuje posebna komisija.

Komisija za tisk in propagando bo skrbela predvsem za pravilno razpošiljanje časopisa, ki ga ravnokar prebirate.

O posebni začasnih komisij, to je o komisiji za formiranje mariborske študentske brigade, ki bo v sklopu OK LMS v Mariboru, preberite na 7. strani.

NEKAJ O VIŠJIH ŠOLAH

Danes imamo v Jugoslaviji 104 višje šole s skupno 19.286 študenti. Samo v letu 1960 je bilo odprtih 44 novih višjih šol. Vsega je vpisanih 37,6% izrednih študentov.

Le 34 odstotkov

(Nadaljevanje s prve strani)

Šola je postala samostojen zavod (ne več proračunska ustanova), ki z razpoložljivimi sredstvi popolnoma sama razpolaga. Ustanovitelj odobri šoli dotacijo za kritje materialnih oziroma finančnih potreb. Drugo vprašanje nastopi seveda, če ustanovitelj v načrtu predvidena sredstva skrči, ne da bi se z upravo prizadetega zavoda o tem prej posvetoval, kakor smo imeli tak primer pri VKŠ in VTS. Če pri tem taka redukcija sredstev dosega vsoto, ki je zavod ne more več tolerirati (pri VKŠ tri milijone, pri VTS trideset milijonov), je s tem logično zavrtja njegova rast. Pozabiti ne smemo dejstva, da so mariborski višješolski zavodi mlade ustanove in da so nekatere med njimi — na primer VTS — v izjemnem položaju. Ta ustanova je brez lastnih laboratorijev in delavnic, brez česar si strokovnega in uspešnega pouka ni mogoče zamisljati. Nadalje je tukaj pereče vprašanje predavateljskega kadra, tako glede mobilizacije kakor materialne stimulacije. Zadeva postane tem očitnejša, če navedem, da je razlika med letnimi prejemki na šoli in med tistimi, ki jih nudijo podjetja — za mlajše uže-nirje okrog dve sto tisoč, za starejše strokovnjake pa kar tri sto tisoč dinarjev.

Prof. Filo je posebej poudaril vprašanje izrednega študija in položaja, ki ga imajo izredni slušatelji:

»Pereče je vprašanje izrednega študija. Zakon o visokem šolstvu je postavil redne slušatelje na enakopravno osnovi z izrednimi. Praksa pa kaže, da so gospodarske organizacije do izrednih slušateljev pasivne, v proračunu ustanove pa so postanke za njih črtane. To dejstvo sili šolsko ustanovo, da bo morala izrednim slušateljem usluge zaračunavati. Medtem ko dobiva redni stu-

Iz dela naših organizacij:

VAŠ:

Povišanje oskrbovalnine

Precej študentov te šole stanuje v internatu Srednje kmetijske šole. Študentje plačujejo mesečno oskrbovalnino v znesku 7490 dinarjev, kar je za študentske razmere precej, posebej če pomislimo, da prebivajo v majhni sobici celo po štirje študentje. Upravnik doma je pred dnevi sklical sestanek vseh študentov in jim sporočil, da bodo dvignili oskrbovalnino v domu na 10.000 dinarjev mesečno (!). Povišanje oskrbovalnine je seveda vzbudilo med študenti val ogorčenja, tako da je kasneje upravnik znižal oskrbovalnino na 9500 dinarjev mesečno. Skoraj vsi študentje so izjavili, da hočejo v domu samo stanovati, hranili pa se bodo v Abonentu ali v Menzi RK, kar bi bilo neprimerno ceneje. Na ta predlog študentov upravnik sploh ni pristal, kasneje je sicer popustil, vendar je zahteval za sobo s površino okrog 12 m², v kateri stanujejo štirje študentje, kar 2700 dinarjev od vsakega študenta. Čez nekaj dni pa je ponovno dvignil ceno na 5000 dinarjev (cene se spreminjajo kot aprilsko vreme). Na sestanku študentske organizacije so nato študentje zahtevali, naj jim predložijo kalkulacijo stroškov za sobo, po kateri bodo plačevali stanovanje. Socialno-ekonomska komisija pa je zahtevala od Občinskega ljudskega odbora Maribor-Center pregled s strani sanitarne inšpekcije, ki naj ugotovi ali je stanovanje z 12 m² primerno za štiri študente.

Na sestanku študentov so obravnavali tudi statut študentske organizacije. Na šoli vlada veliko zanimanje za mladinsko delovno akcijo. Do sedaj se je prijaviло že 22 študentov.

Velik problem na šoli so tudi skripta, ker še sedaj nimajo nekaterih skript in ni verjetno, da bi jih dobili v prihodnjih dneh.

VTŠ:

Letna skupščina

Študentska organizacija je med semestralnimi počitnicami pripravila na Ruški koči na Pohorju enotedenski

smučarski tečaj, ki se ga je udeležilo petnajst študentov. Odbor združenja je pričel pripravljati material za letno skupščino študentske organizacije na šoli. Letna skupščina bo konec meseca marca. Študentska organizacija obravnava sedaj vsklajevanje obvezne počitniške prakse in udeležbe študentov na zvezni delovni akciji.

VŠŠ:

Negativni pojavi

Na odprtem sestanku Zveze komunistov so razpravljali o nekaterih negativnih pojavih na šoli, ki so se pripetili med izpiti v minulem mesecu in o odnosih nekaterih študentov do profesorjev. Študentska organizacija je sklenila, da bo poslala na zvezno delovno akcijo 35 študentov.

VKŠ:

Študentski svet

Odbor združenja je že zelo zgodaj začutil, da je med študentsko organizacijo in organi družbenega upravljanja — oddelčnimi sveti — na šoli slaba povezava. Zaradi tega so se dogovorili za skupen sestanek oddelčnih svetov in odbora združenja. Prvi je bil v mesecu januarju. Sestanek je dobro uspel in so tedaj sklenili, da bodo takšni sestanki stalna oblika skupnega delovanja. Na drugem sestanku, ki je bil meseca marca, so ta skupni organ imenovali študentski svet. Zamislili so si ga kot koordinacijsko telo oddelčnih svetov in odbora združenja. Študentski svet bi naj razpravljal o problematiki in nalogah, ki so skupne vsem študentom, odbor združenja in oddelčni sveti pa bi naj postali njegovi izvršilni organi. Že na marčnem sestanku so razpravljali o osmih najnujnih in tekočih zadevah. Med drugim so razpravljali o šibkem socialno-ekonomskem položaju oddelka za turizem in gostinstvo, nadalje o sodelovanju s študentsko organizacijo Ekonomsko-komercialne šole v Banja Luki in o obisku študentov te šole.

Študentska organizacija je pripravila proslavo dneva žena. Na proslavi je

študentska organizacija podelila dvema najagilnejšima študentkama nagrade, a tudi uprava šole je nagradila štiri najboljše študentke.

Na šoli je zelo slabo uspela akcija za pomoč alžirskim otrokom. V drugem letniku z akcijo niti niso pričeli, kar je vredno vse graje.

VŠŠ: mikroskopske vaje

Kje se je zataknilo?

Z novim šolskim letom je Višja komercialna šola odprla tudi oddelke za turizem in gostinstvo, saj se že dalj časa kaže potreba po specializiranem turističnem in gostinskem kadru, kakršnega sploh še nimamo. Oddelke, ki ga obiskuje 36 rednih slušateljev, ima 6 specialnih predmetov, ti ga pa povezujejo s prakso še tesneje kot ostale oddelke VKŠ.

Republiška turistična zveza, Gostinska zbornica in podjetje Kompas so pokazali za oddelke precej zanimanja. Tako so izrazili željo, da bi se sestali s slušatelji tega oddelka in spoznali njegovo delo; študentje pa so tudi želeli zvedeti marsikaj — spoznati možnosti za zaposlitev, za svojo bodočnost, navezati stalen stik z zainteresiranimi organizacijami že sedaj, rešiti problem štipendij itd.

»Mnogo smo govorili o tem,« pripoveduje predsednik oddelčnega sveta Ludvik Verbančič, »vendar imam občutek, da so se ti zainteresirani organi že tedaj nekako izmikali. Tako sem mi zdi, kot da jim dejansko ni do štipendistov (Kompas študente raje poleti zaposluje, kot da bi jih vse leto štipendiral, češ da si lahko tedaj dosti prihranijo). Omenjali so predlog novega zakona o štipendijah, ki da bo postavil štipendije na novo osnovi. Vendar so sprevideli, da so to nujni problemi in sklenili so, da je treba takoj najti vire za najnujnejše primere.

Do tod bi bilo torej vse zelo lepo, toda — samo do tod. Kajti od tod dalje lahko omenimo samo še nekaj telefonskih pogovorov, ne moremo pa naštetih nobene pogodbe o štipendiji, četudi so od sestanka minili že trije meseci...

Sprašujemo se, kje je ovira, ko je vendar splošno znano, da je pomanjkanje visokokvalificiranega kadra eden od glavnih vzrokov, da naš turizem še vedno ne izpolnjuje vseh svojih nalog in ne izkorišča vseh svojih možnosti. Skoraj neverjetno je, da bi edini vzrok predstavljale finance,« se je posmejal študent Ludvik. »Vsak dan ugotovljamo potrebo po kadru, nam pa že 3 mesece rešujejo 11 (beri enajst) prošenj za štipendije.

Ce že ni štipendij, ali bodo za nas vsaj službena mesta? To vprašanje je za nas življenjske važnosti. Ali se ne bo tudi takrat kie zataknilo, ko se bomo vendarle prebili skozi šolo, kakorkoli — s honorarnimi zaposlitvami, s pomočjo študentske organizacije, po lastni iznajdljivosti? Vsakomur mora vendar biti jasno, da gre vse to končno le na račun študijskih uspehov.

dent štipendijo, ima na razpolago učilnice, knjižnico in predavatelje, mora izredni normalno delati, študirati pa dejansko v svojem prostem času. Brez dvoma je, da so študijski pogoji za izredne študente mnogo težji, zlasti še, če priznamo, da zahteva učni načrt od rednih v predvidenem roku polno obremenitev. Nujna posledica takega stanja bo v tem, da se bo izredni študij razveljal na mnogo daljši čas, kar pa ni v skladu z nujno potrebo po kvalificiranih kadrih.

V nadaljnjem izvajanju je prof. Filo osvetlil delo samih študentov v študentski organizaciji.

»Študente v Mariboru združuje študentska organizacija, ki je kolektivni član Ljudske mladine, ta pa je zopet član SZDL. Organizacije na vseh šolah so utrjene. Odbor višjih šol dela kot koordinacijsko telo v sedmih komisijah.

Zastopniki študentov redno sodelujejo na sejah šolskih svetov oziroma uprav, pa tudi sicer je sodelovanje med njimi in šolo tesno.

Študentska organizacija izdaja tudi svoj časopis 'Katedro'. Družbena, kulturna in športna dejavnost mariborskih študentov se plodno razvija v okviru zgoraj omenjenih sedmih komisij. Ob delu se na vseh popriščih kažejo lepi uspehi, nastopajo pa seveda tudi težave, ki jih skušajo študentje preko svoje organizacije v sodelovanju z drugimi družbenimi in političnimi organizacijami bolj ali manj uspešno reševati.

V prvi vrsti se kažejo težave glede materialnih osnov. Ena četrtina študentov prejema štipendije. Njihov mesečni povpreček kaže, da zaostajajo za povprečnimi mesečnimi stroški na enega prejemnika za okrog 1500 dinarjev. Hiter tempo študija, ki ga narekuje kratek študijski čas (kurz je dvoleten) in v zvezi s tem velika študijska obremenitev, ne daje študentom možnosti hono-

rarne zaposlitve, kot je to mogoče visokošolcem drugje (v Zagrebu n. pr. imajo študentski servis). Z novim zakonom o štipendiranju bo mogoče uporabiti štipendije kot regulator v odnosu potreb po kadrih v določeni službah, n. pr. na VKŠ v računovodsko-finančni stroki, kjer so potrebe po kadrih velike, a od šestnajstih študentov prejema štipendijo le štirje. Podobno je velika potreba po strokovnih kadrih tudi na področju turizma in gostinstva, a prav tu pomoči od podjetij v obliki štipendij ni, zlasti s področja Gorenjske in Primorske. Zgodilo se je n. pr., da je OLO Kranj pošiljal v šolo za slušatelja T. G. štipendijo, ta pa ni bil niti vpisan. Ko je pozneje za to štipendijo zaprosil drug redni študent tega oddelka, je dobil negativen odgovor, češ da so vsa sredstva izčrpana. Naloga tistih, ki vodijo kadrovsko politiko, je, da taka vprašanja stimulativneje rešujejo, brez dvoma pa morajo pri tem odigrati važno vlogo tudi družbeno politične organizacije, sindikati, predvsem pa SZDL.

Pereče je tudi stanovanjsko vprašanje, ki si ga prizadevajo študentje z osemi silami omiliti in tekajo s svojimi predlogi oziroma prošnjami od vrat do vrat raznih ustanov in podjetij.

V tej smeri bi se ob mnogih še neresenih vprašanjih iz študentskega življenja dalo prikazati še marsikaj, kar je za mariborske študente in za njihove novoustanovljene višje šole specifično in posebno važno. Vendar bi vse to le še utemeljevalo že tako znano dejstvo, da je naša družba dolžna moralno in materialno, skratka vsestransko podpirati rast in delo takih zavodov in študentske organizacije, saj se v njih oblikujejo strokovnjaki, ki se bodo že jutri vključili v proizvodnjo, in se v njih oblikujejo socialistični ljudje, ki jim mora biti posvečena vsa naša skrb.

Življenjski stroški in štipendije

ŽIVLJENJSKI STROŠKI

O tem anketa sama ne govori, vendar smo uredili nekaj podatkov, ker bodo številke o dohodkih, predvsem pa o štipendijah šele sedaj dobile svojo veljavo. Navedeni podatki niso nič uradnega, pripravili smo jih sami za ilustracijo in predstavljajo minimalne življenjske stroške:

hrana: zajtrk . . . . . vsaj 900 din
kosilo . . . . . vsaj 2.400 din
večerja . . . . . vsaj 1.800 din

Vse to znaša skupaj sicer le 5.100 dinarjev, vendar pravijo kolegi, s katerimi smo govorili, da ta znesek nikakor ne zadošča. Seveda so med nami tudi takšni, ki samo za hrano porabijo okoli 10.000 dinarjev. To so seveda ljudje, ki so že nekaj let bili v službi, in jim hrana v naših menzah (Abonent, Dijaška menza na Rotovškem trgu, Ljudska kuhinja) ne ustreza.

Za stroške stanovanja smo že ugotovili, da znašajo v povprečju 3000 do 4000 dinarjev. Potem se je treba seveda tudi obuti in obleči, čevlji morajo redno v popravilo, pa tudi brez novih bi težko prebili 2 leti, kolikor minimalno traja študij na naših višjih šolah.

Potrebna so tudi skripta in drugi nujni študijski pripomočki. Komercialisti jih dobijo razmeroma poceni, vsaka stran velja približno 1 dinar, 4000 dinarjev na leto je torej še kar znosno. Kako pa drugi? Tehniki so za prva skripta plačali 800 dinarjev in jih je res težko izdelati ceneje. Agronomi za zdaj še niso plačali ničesar, vendar je verjetno to samo trenuten položaj.

Zelo bi se pocenilo nabavljanje skript, če bi šole in mariborske knjižnice — ne samo študijska — izpopolnile svoje zbirke strokovne literature, tako da bi si študentje študijski material, kar ga trenutno rabijo, lahko izposojali.

Ce zdaj zberemo vse številke, ki smo jih pravkar nakazali, bomo opazili, da študent, ki plačuje sobo po povprečni tarifi in je trikrat dnevno in mora normalno kupovati učne pripomočke — da o obleki, obutvi, cigaretah, časopisu, radiu, kinu, gledališču in koncertih ter o leposlovnih knjigah sploh ne govori-

Prva ugotovitev je v tem, da kljub dokaj visokim starostnim povprečkom viši skoraj polovica naših študentov na žepu staršev. Nekateri, vendar le redki, si pomagajo s honorarnim delom. Poleg tega je pa zelo težko najti tako honorarno delo, ki ne bi predstavljalo resne ovire pri študiju. Nekaterim pa je honorarno delo celo edini vir dohodkov, vendar so precej redki.

Številka o štipendistih je verjetno postavljena malce previsoko. Tovariši iz prakse se namreč očitno niso znali prav odločiti, nekateri so zato napisali, da imajo dohodke iz rednega delovnega razmerja, drugi pa so zopet navedli, da prejemajo štipendijo, zneski pa, ki so jih navedli, kažejo jasno, da gre dejansko za redno delovno razmerje. Bržčas bo zato realneje, če postavimo, da imamo štipendistov okoli 25 %, študentov iz prakse, ki niso prekinili delovnega razmerja, pa tudi skoraj četrtino. Obstoji namreč bistvena razlika med štipendisti in med tovariši, ki študirajo, so pa obenem v rednem delovnem razmerju. Četudi so eni in drugi podpisali pogodbo s podjetjem, štipendistom ne tečejo službena leta, poleg tega obstojajo razlike tudi glede zavarovanja itd.

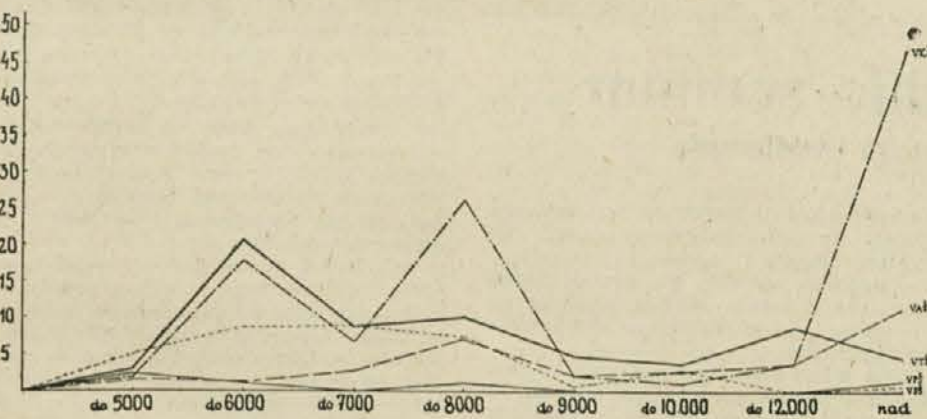
Postavka »drugače« zdi združuje vse tiste, ki jih preživljajo njihovi zakonci, tiste, ki živijo od pokojnin, od poleti prislužnega denarja ali od drugačnih prihrankov.

Rubrika »brez odgovora« je znak, da so še vedno tovariši, ki ne verjamejo, ne razumejo, da nihče nima namena gledati kolegom v žep, ampak da smo hoteli dobiti le statističen pregled pogojev, v katerih živijo naši študentje. Točni podatki so potrebni, da zvedo, kolikšne so potrebe in s kakšnimi sredstvi bi bilo mogoče položaj popraviti.

Sedaj pa si oglejmo nekoliko še:

ŠTIPENDIJE

Ali se še spomnite, koliko znašajo povprečni življenjski stroški mariborskega študenta, četudi smo vzeli minimalne postavke? Okoli 10.000 dinarjev. Sedaj pa si pogledjmo, kako je s štipendijami:

mo — potrebuje nujno NAJMANJ 9000 dinarjev. Ce pa še vse tisto, kar smo izpustili, dodamo v minimalnih zneskih, se pokaže, da je 10.000 dinarjev prej premalo kot dovolj.

...se krijejo takole:

(575 anketiranih od 840)
starši skrbijo za 251 študentov ali . . . . . 43,65 %
štipendije ima 173 študentov . . . . . 30,08 %
v rednem delovnem razmerju je 101 študent . . . . . 17,56 %
honorarno dela 15 študentov . . . . . 2,60 %
drugače se preživlja 34 študentov . . . . . 5,91 %
ostali so pa brez odgovora.

2 MILIJARDI ZA ZAGREBSKE STUDENTE

Za negospodarske investicije zagrebške univerze je bilo v letu 1960 predvidenih za 1 milijardo 942 milijonov sredstev iz republiških in zveznih fondov.

Ta vsota je po namenu bila razdeljena v tri skupine. V prvi je gradnja nove zgradbe, v kateri sodeluje federacija s 50 % — 1.464.000.000 dinarjev, v drugi so investicije in sodeluje samo republika s 396 milijoni in tretja grupa so sredstva, namenjena za investicijsko vzdrževanje — 82 milijonov dinarjev.

zajeli neproizvajalne gospodarske organizacije), razen tega pa dajejo štipendije tudi politično-teritorialne enote in nekatere družbene organizacije.

Največ štipendistov (105) imajo seveda podjetja:

višja tehniška 55
višja komercialna 46
višja stomatološka 3
višja pravna 1

Ustanove skrbijo za 76 štipendistov:

višja komercialna 57
višja stomatološka 16
višja tehniška 2
višja agronomska 1

Politično-teritorialne enote imajo 36 štipendistov:

višja tehniška 12
višja stomatološka 12
višja agronomska 8
višja pravna 4

Zadruga štipendirajo 24 slušateljev VAS, Zveza borcev pa tri stomatologe in eno komercialistko.

Tudi tu se je zopet pojavila rubrika »brez odgovora«: nezaupanje, negotovost, slabe izkušnje, malomarnost?

26 štipendistov tudi ni povedalo, kako dolgo jih štipendija veže. Podatki z VTS kažejo, da imajo tam 44 štipendistov brez obveznosti. Toda to velja samo tam. Po drugi strani pa je tudi 18 takih, ki jih štipendija veže več kot 6 let (7 agronomov, 6 komercialistov, 4 tehniki in 1 stomatolog). Najpogostejša obveznost traja toliko časa kot študij, to je 2 oz. 3 leta (na višji stomatološki). 24 slušateljev VKS in 11 slušateljev VTS pa imajo štiriletno obveznost.

ZA ZAKLJUČEK

Taki so torej približno rezultati naše ankete. Zajela je na žalost le dve tretjini študentov mariborskih višjih šol. Glavne potrebe, ki jih je pokazala, pa so naslednje:

- treba bo povečati stanovanjske površine, namenjene študentom in ukreniti karkoli proti podnajemniškemu izkoriščanju;

- treba bo doseči, da se dvignejo vsaj minimalne štipendije, če že ne vse, kajti višje cene kruha, mleka in tako dalje so študente gotovo močno prizadele;

Izpiti na VTS

- treba bi bilo uvesti subvencije v blokih, kot je to urejeno v drugih študentskih centrih, da bi tako nudili pomoč socialno šibkejšim študentom; delno bi se morda lahko s tem vprašanjem spoprijela tudi posamezna združenja. (Anketo obdelal M. M.)

JUBILEJ »STUDENTSKEGA LISTA«

Konec lanskega leta je proslavil petnajstletnico izhajanja »Studentski lista«, glasilo zagrebških študentov. Se pomembnejšo obletnico je dosegel »Novi študent«, ki je prvič izšel že pred 25 leti. Nastanek tega lista je tesno povezan z organizacijsko in politično utrditvijo predvojnega naprednega študentskega gibanja na Hrvaškem. Največji napredek so dosegli hrvatski študentje v tridesetih letih, ko je napredno študentsko gibanje, v katerem so imeli vodilno vlogo marksisti, doseglo uspeh za uspehom in stalen napredek.

Tako se je leta 1952 pojavil list »Student« kot glasilo Osrednjega združenja študentov. 1954. leta je izdajala Komunistična študentska organizacija ilegalni bilten, iz katerega se je že v naslednjem letu razvil »Novi študent« — ilegalni časopis, ki je dosegel celo do 5000 izvodov naklade. Izhajati je začel na izpodbudo SKOJ, njegov glavni »zunanji organizator« pa je bil v začetku Vladimir Bakarić. Kljub stalnim borbam s policijo in cenzuro je list imel vedno več bralcev in je odigral pomembno vlogo pri razširjanju antifasističnih in demokratičnih idej med generacijami študentov v zadnjih letih pred drugo svetovno vojno.

Ob lepem jubileju zagrebškega študentskega lista prisrčno čestitajo tudi študenti mladih mariborskih višjih šol!

Vse razen matematike

Več kot polovica mariborskih študentov je v rednem delovnem razmerju. Da bi izvedel kaj več o njihovem študiju in njihovih problemih, sem se pogovoril z izredno študentko Silvo Unterlehner.

Na kateri višji šoli si vpisana in kje si zaposlena?

Vpisana sem na Višji komercialni šoli in sicer v drugem letniku zunanje trgovskega oddelka, zaposlena sem pa v Narodni banki.

Vpisana si že eno leto. Koliko izpitov si do sedaj opravila?

Do sedaj sem položila vse izpite iz prvega letnika razen matematike, pred katero imam malo strahu, in ker se želim zelo dobro pripraviti, sem jo odložila na konec. Kakor upam, bom prijavila izpit v majskega roku.

Kako študiraš?

Za vsak izpit se pričenem temeljito pripravljati dva do tri tedne pred izpitom. Iz službe pridem domov okoli tretje ure, študirati pričnem že ob štirih in študiram nato neprekinjeno šest do sedem ur.

Ali ni tak študij poleg redne službe naporen?

Seveda je, vendar želim iti na vsak izpit dobro pripravljena.

Kdaj si pa opravila vse izpite?

Že prej sem si napravila nekakšen načrt, tako da sem polagala nekaj izpitov že v mesecu juniju, nekaj v jesenskem izpitnem roku, nekaj pa tudi v izrednih izpitnih rokih, ki jih je določila uprava šole. Izredni izpitni roki so zelo primerni in praktični, še posebno za nas izredne študente.

Uprave višjih šol v Mariboru zelo skrbijo za izredne študente. Kaj misliš ti o delu z izrednimi študenti?

Moje osebno mnenje je, da je dosežani način dela in kontakta med

Silva Unterlehner: »Rada se tudi zavrtim...«

In še vprašanje, s čim se ukvarjaš in kako prebiješ ostali prosti čas?

V prostem času — tega imam sicer bolj malo — rada telovadim, hodim v kino, še raje v gledališče, včasih pa se rada tudi zavrtim v Veliki kavarni ali pa v Astoriji.

ŠTUDENTSKI SERVIS V ZAGREBU

Velika pomoč študentom in študentskemu centru

V Zagrebu že od leta 1958 dalje uspešno deluje v okviru študentskega centra servis, namenjen študentom, ki nimajo dovolj sredstev za preživljanje. Naloga servisa je, da priskrbi honorarne zaposlitve vsem neprekrbljenim študentom. Naš sodelavec Ivo Straki je obiskal zagrebški študentski center, se zanimal za delo servisa in takole zbral svoje vtise.

»OKENCE PRIČAKOVANJA« JE BILO ZAPRTO

Verjemite mi, težko se je znajti v kompleksu stavb, še posebej tam, kjer je nešteto vrat. Dvomim, če bi brez pomoči zagrebških študentov sploh našel sedež Servisa. Ker ni bilo tisti trenutke v Servisu upravnika, sem poselel v čakalnici med študenti in prisluhnil pogovoru.

Pri okencu za izplačila je živahno krilil z rokami, po govoru sodeč, študent iz sočne Dalmacije. O tem je pričal njegov neprestani »ča«. Razburjal se je, da nima denarja in da hoče dobiti plačilo za opravljeno delo. »Ali naj grem krasi?« je končal. Blagajničarka mu je medtem ves čas dopovedovala, da podjetje še ni poslalo denarja in da mu bodo izplačali takoj, ko pride denar. Kasneje sem izvedel, da je bil to eden že znanih nestronožev, katerim pa ne gre tako slabo, kot govori.

Pred »okencem pričakovanja« ni bilo študentov, ker ni bilo dela. Le eden je sedel s knjigo v roki na bližnjem stolu. Mislil, da je bila to francoska slovnica, z njo si je zakrival obraz, z enim očesom spremljal tekst v knjigi, z drugim pa opazoval »okence pričakovanja«, ali se bo odprlo, saj bi to pomenilo nekaj tisočakov več v njegovem mesečnem dohodku. Žal je opazil, da ga opazujem. Postalo mu je neprijetno, zaprl je knjigo, vstal in odšel v čitalnico.

Tako sem ostal sam v čakalnici, ki pa je sicer pogosto premajhna, da bi sprejela vse dela in denarja željne. Kmalu zatem je prišel upravnik Servisa, Nikola Šujica: Čeprav je opravljal delo upravnika Servisa šele četrti dan, je bil odlično seznanjen z vsem delom in težavami Centra in Servisa.

MESECI APRIL, MAJ, AVGUST IN SEPTEMBER V ZNAMENJU NAJVEČ USLUG

V Zagrebu vlada med študenti veliko zanimanje za delo na servisu. To je za mnoge skoraj edina pot do honorarne zaposlitve. Od jeseni leta 1958 pa do jeseni 1960 je bilo vpisanih v Servis preko 9200 študentov. Lani septembra so morali uvesti ponoven vpis v Servis, ker ni bilo več mogoče ugotoviti točnega števila članov. Nekaj jih je namreč v tem času že diplomiralo, nekaj jih je prišlo na Servis le po enkrat, a so ostali v članski evidenci skozi obe leti. Od lanskega septembra pa do letošnjega marca, se je vpisalo že preko 5000 študentov.

Zanimiv je grafikon, ki kaže, kdaj podjetja največ povprašujejo po uslugah in kdaj študenti največ povprašujejo po zaposlitvi. To so meseci april, maj, avgust in september. Odgovor na vprašanje, zakaj je povpraševanje po uslugah prav v teh štirih mesecih največje, je lahko dobiti. To je čas spomladanskega in jesenskega Zagrebškega velesejma. V tem času potrebujejo zelo mnogo ljudi, da bi pripravili to največjo jugoslovansko razstavo. Podjetja s svojo delovno silo ne bi zmogla vsega, zato zelo radi angažirajo študente pri Servisu. Študentje se zaposlujejo v aprilu in maju zato, ker se bliža čas počitnic in potrebujejo denar za oddih, še važnejši razlog pa je verjetno v tem, da sta pred vrati meseca junij in julij — čas izpitov — in študenti nimajo časa, da bi se takrat zaposlili, potrebujejo pa denar za študij. A jeseni je zopet potreben denar za knjige, vpis in še mnogo ostalega, študij tudi še ni stekel in tako radi gredo v službo.

DOHODKI STUDENTOV RASTEJO

Ce se namerava študent v Zagrebu honorarno zaposliti, mora postati član Servisa. Da se lahko včlani, mora izpolnjevati sledeče pogoje: vpis v semester in članstvo ZSJ. Če se študent — ne po svoji krivdi — ni mogel vpisati v naslednji semester, napravijo izjemo, ki so pa redke. Po vpisu vodijo za vsakega študenta točno kartoteko o zaposlitvi in zaslužku. Do preteklega leta je bila zgornja meja za

služka 100.000 dinarjev letno, letos jo bodo zvišali na 200.000 dinarjev. Študentski Center je ustanova s samostojnim finansiranjem, torej mora biti rentabilen. Zato mora tudi Servis kot del Centra biti rentabilen. Logično je, da si kot organizator zadrži nekaj sredstev za kritje stroškov.

Stopnja odtegljajev od plače raste vzporedno z zaslužkom. Če zasluži študent na primer 3000 do 5000 dinarjev, mu odtegnejo 3%, pri zaslužku od 5000 do 10.000 dinarjev pa 4%.

SLUŽBE SO NAJRAZLIČNEJŠE

Dela, ki jih opravljajo fantje, so drugačna, kot opravki za dekleta, čeprav mnogokrat ni ostre meje. Za moške je največ služb kot nočni čuvaji pri podjetju »Novo-gradnje«, ki ima pri Servisu monopol. Tudi pogoji dela so taki, da se študentje najraje zaposlijo kot čuvaji. Delovnik traja 4 ure in tako lahko študent dela kar za dva, tri ali celo štiri dni skupaj. Tako gre n. pr. popoldne ob pol treh v službo in dela ves popoldne in vso noč, do pol osmih zjutraj. Tako opravlja delo za štiri dni in pride v službo zopet čez tri dni. Med službenim časom preganja spanec s knjigo v roki, tri dni pa lahko hodi na predavanja in nemoteno študira. Mesečni zaslužek znaša 9400 dinarjev. Dekleta opravljajo zaključna dela na stavbah podjetja »Novo-gradnje«. Čistijo okna, tla in podobno. To bi bila obenem najostrejša meja med deli za dekleta in fante.

In s kakšnim delom se študentje še pečajo?

Nekateri izdelujejo otroške igračke, drugi umetniške vaze, nekateri delajo servise, popravljajo pisalne stroje, pomagajo geodetom pri merjenju, nastopajo kot statisti v filmih in še in še. Nešteto je drugih pomožnih uslug, ki jih plačujejo pavšalno in ki bi ne bile nikoli narejene, če bi jih morali plačevati redno.

Takšna široka dejavnost Servisa je rodila idejo, da bi se študentski servis predstavil vsej javnosti s svojimi dejavnostmi. Letos bo imel na Zagrebškem spomladanskem sejmu tudi študenti

Center svoj razstavni prostor. Razstavili bodo cenjene narodne umetnine, ki jih izdelujejo študentje tudi za inozemstvo, razne druge umetniške stvaritve, makete in podobno.

Pri Servisu pa imajo tudi še druge velike načrte za bodoče delo. Te načrte bi tudi že uresničili, če ne bi bilo pomanjkanja prostora. Ustanoviti namreč nameravajo svoje servise za popravila radijskih aparatov, servis za izdelovanje otroških igračk. Naročila

Študentski center v Zagrebu

Samopostrežba pa taka!

Ce ste se sprehodili v torek, 7., ali v petek, 10. marca, v popoldanskih urah po promenadi Partizanske ceste, ste lahko opazili leseno stojalo z napisom »Katedra mariborskih študentov« v črni in poleg »Samopostrežbe« v rumeni barvi. Na uredništvu smo se domenili,

da bomo dali v torek 50 in v petek 100 izvodov »Katedre« v samopostrežno prodajo. Dejali smo si »Che sera — sera — kar bo, pač bo«.

V torek smo prodajo nekaj časa nadzirali in pri tem ugotovili:

Stojalo smo postavili ob 15.30. Ob 14.30 je bilo prodanih osem izvodov, ob 15.30 že 19 in ko smo prišli zopet na kontrolo ob 18.30, ni bilo na mizi več nobenega izvoda. Ko smo prešteli denar, je bilo 210 dinarjev premalo. Komentar sledi kasneje.

V petek smo postavili stojalo in ga odnesli ob istem času kot v torek. Za razliko od torika smo dali v prodajo 100 in ne 50 izvodov. Rezultat: manjkalo je 982 dinarjev, a ? številke je še ostalo neprodanih.

Zelo težko je komentirati uspeh oziroma neuspeh tega poizkusa samoprodaje, a še težje bi dali kakšno dokončno izjavo. Dejstvo je, da je bil to svojevrsen poizkus prodaje, kupci so metali denar v odprto škatlico in so tudi lahko po potrebi zmenjali stotak, če niso imeli drobiža. Kako je izgubil denar, bi lahko našli več možnosti, vendar se v te podrobnosti ne bi hoteli spuščati. Za nas ni tako zanimivo, ali je odnesel denar kak otrok, potepin ali kdo, ki ni znal prebrati cene časopisa in je tako vrgel namesto 30 v škatlico le 5 dinarjev.

Kaj je bil pravočasno namen naše samoprodaje?

Hoteli smo opeljati način prodaje, ki je bil do zdaj samo še zgodbica iz »poštenih dežel«, Švedske, Danske in drugih. Hoteli smo sami sebi dokazati, da je tudi pri nas kaj takega mogoče in ne samo na »kulturnem zapadu«. Ne vem, kakšni so njihovi rezultati samoprodaje, prepričan sem, da tudi tam ne vlada stoddotna poštenost.

Pri nas pa bi gotovo dosegli boljši uspeh, če bi mimoidoči, vsaj malo — ponavljam: vsaj malo — gledali, kdo se vrtili okoli samopostrežnega stojala, kajti mislim, da je lahko razločiti potepina od poštenega moža.

S tem bi pomagali nam študentom, obenem pa bili vsi skupaj ponosni, da tudi pri nas lahko zaupamo poštenosti sodržavljanov. Nam bi ne bilo težko postaviti človeka poleg časopisa, ki bi ga prodajal. Toda tedaj bi pa vsa stvar izgubila svoj smisel in bili bi zopet tam, kjer smo začeli. S pomočjo nas oseh pa bi lahko uvedli prijetno novost, na katero bi lahko bili vsi ponosni.

Ali ne?

Študentje vodijo seminar

Študentska organizacija uvedla vaje

»Učni načrt višje komercialne šole ne predvideva pri nobenem predmetu vaj. Vendar so študentje sami kmalu opazili, da je nemogoče dojeti snov

...razen poglavja o mezdi...

nekaterih predmetov, če je ne predelejuje sproti, počasi in natančno. Zato je študentska organizacija sama uvedla vaje iz politične ekonomije, ki so jih vodili trije študentje drugega letnika, Janez Sodja, Franjo Vizjak in Matjaž Mulej. Poleg tega je vsak izmed njih imel po dve seminarski pre-

davanja, ker profesor zaradi pomanjkanja časa ni mogel predavati vse izpitne snovi.

Zato smo povabili na kratek razgovor oba tovariša Muleja in Vizjaka. »Kako so uspela vajina seminarska predavanja?«

»To težko povem sam za vse tri, ker kolegov nisem poslušal. S svojim prvim predavanjem sem bil zadovoljen, z drugim pa ne. Največ priznanja nama je izkazal profesor sam, s tem da nama je zupal, naj samostojno izvedeva seminar za mariborske izredne slušatelje 1. letnika.« je odgovoril Mulej.

»To bo serija predavanj, v kateri boste predelali vso snov. Ali bosta vse predavala sama?« smo se obrnili k Vizjaku.

»Da, vse razen poglavja o mezdi, ki ga bo predaval profesor Durjava. Midva pa sva si snov razdelila, da ne bi bil eden sam poleg študija in vsega ostalega dela preveč obremenjen.« je povedal. »Pripravljava se namreč ne samo po obvezni izpitni literaturi, ampak uporabljava še Nešiča, Hasanagić-Popovića, Perovića in Markovića.«

»Torej se je seminar že začel.« smo poizvedovali dalje.

»Že v začetku marca. Morali smo pohiteti, ker imamo naš seminar lahko samo enkrat tedensko zaradi seminarjev iz drugih predmetov.«

Pozanimali smo se za uspeh. Odgovor je prišel naglo in samozavestno: »Uspešno nama je uveljaviti diskusijsko obliko odajanja snovi, pri kateri se slušatelji najlaže popolnoma zberejo in pozabijo na vse drugo, kot so sami dejali. Vsaj nekateri so predvideno snov predavanja že prej prebrali in tako lahko stalno aktivno sodelujejo. Preizkusne naloge, za katere je namenjenih 10—15 minut, kažejo, da smo na pravi poti.«

Splošna razgledanost izpod nivoja?

V izredno lepo in bogato opremljenem anatomsko-histološkem inštitutu Višje stomatološke šole sem našel profesorja normalne morfologije, dr. Marjana Pocajta. Dr. Pocajt je primer izredno zaposlenega in vedno zasedenega strokovnjaka, ki ima mnogo dela z organizacijo pouka, pripravami za vaje in delom v inštitutu. Kljub temu mi je uspelo, da sem ga zadržal za krajši pogovor.

V: Tovariš profesor, vi ste predavatelj normalne morfologije, po starem anatomije, na najmlajši mariborski višji šoli. Vsaka nova šola se v začetku srečava z mnogimi problemi. Prosim, ali nam lahko poveste, kako se počutite na šoli in kakšni problemi vas tarejo?

O: Osvetliti je treba dvoje vprašanj. Na naši šoli se dogaja nekaj novega.

O: Prav zaradi združitve oseh dose-danjih kateder v eno je pomanjkanje literature posebno pereč problem. Stomatologi bi morali imeti učbenik, ki bi odgovarjal njim, posebno pa anatomijo glave in vratu. Sicer pa je splošno mnenje sveta za zdravstvo, da si mora študent sam priskrbiti potrebno literaturo. Da bi našim študentom lahko nuditi učbenike — ki so seveda zelo dragi — bomo priskrbeli deset kompletov anatomskih atlasov in učbenikov iz sredstev, ki so nam jih dale družbene organizacije, nekatera podjetja in OZSZ. Morda bi se to vprašanje dalo rešiti s knjižnico — bolnišniško ali centralno študijsko. Glede skript pa je položaj nekako tak: nekaj malega za pomoč pri študiju sem že izdal, vendar bom skušal izdati obsežnejša skripta, posebno iz področij, ki so za stomatologe posebno važna. Čeprav smo v stalnem stiku z odgovornimi tovariši iz Ljubljane, tega vprašanja še nismo mogli rešiti, tako da bi začasno prišla v poštev le moja skripta.

V: Povejte nam, prosim, še tovariš profesor, kakšen je sistem izpitov. Kakšne uspehe so dosegli študentje na izpitih?

O: Do sedaj izpitov iz normalne morfologije še ni bilo. Sicer pa opažamo pri dosedanjih kolokvijih, da uspeh ni tak, kakršen bi naj bil z ozirom na pogoje, ki jih nudimo študentom. Vendar si od izpita obetam mnogo več, kajti slušatelji bodo v poletnem semestru bolj sproščeni in manj zasedeni, tako da bodo imeli več časa za študij mojega predmeta in ga ob koncu leta tudi uspešno opravili.

V: Kakšen je odnos študentov do profesorjev in kako študentje vrednotijo novo šolo?

O: Mislim, da bi z ozirom na ogromne napore, ki so jih vložili odgovorni tovariši pri svetu za zdravstvo in OLO in vsi angažirani na šoli, da bi ustvarili čim sodobnejšo in čim boljše opremljeno šolo, moral biti tudi odnos študentov do šole mnogo boljši. Tako kot predavatelji bi morali tudi sami študentje pomagati k čim boljši afirmaciji šole, da bi šola zares tudi uspela. Pri tem stojijo velike naloge predvsem pred študenti, nikakor pa ne bi smeli gledati na šolo kot na nekaj preživelega, po čemer je treba udarjati... Takšno gledanje je zastarelo. In še en pojav sem zasledil, ki ga je treba prav posebej grajati. Opažamo namreč individualiziranje oziroma zbiranje študentov v skupine po narodnostih. Na šoli je mnogo takšnih, ki niso iz naše republike in prav te bi morali pritegniti v krog slovensko govorečih študentov. S tem bomo imeli dvojno korist: sami bomo dali veljavo slovenskemu jeziku, ostale pa naučili slovenščine. Šola je slovenska in v močnem industrijskem središču, tako da je prav, če se tukaj razvija čist materni jezik in temu moramo dati popolno prednost.

V: Ali razpolagajo študentje s primernim znanjem, kot bi ga morali imeti ob vstopu na fakulteto?

O: Splošna razgledanost posameznih študentov je res izpod nivoja. Poleg tega bi se že v srednji šoli morali

usmerjati v kakšno specializacijo in se posebej posvečati predmetom, ki bodo osnova za študij na fakulteti.

V: Se eno zanimivo vprašanje, tovariš profesor? Kako študirajo študentje brez srednješolske izobrazbe?

O: To je vprašanje zase. Mislim, da uspešnega študija brez popolne srednje šole ni. Za tiste, ki nimajo predznanja za fakulteto, bi bilo potrebno organizirati seminarje, oziroma bi ti morali polagati srednješolske predmete med prvimi študijskim letom. Le tako bi bil tudi zanje študij lažji in popolnejši, po končanem študiju pa bi bili tudi ti res popolni strokovnjaki.

V: Kaj menite o razliki v letih med študenti?

O: Vsekakor je pozitivno, če so mladi s starimi. Mladi tako prej psihično dozori (starejši jim lahko posredujejo

izkušnje in znanje), mladi pa onašajo elan in mladostnost v vrste starejših.

V: Kaj mislite o študentih mariborskih višjih šol in o njihovem vplivu na Maribor.

O: Pozitivno je in zelo pomembno, da se je študij decentraliziral in da ne bo več treba študentom iz krajev, kjer so doma, odhajati na študij v druge kraje ali celo druge republike. Tako bo tudi absolvent ostal v svojem kraju, med ljudmi, s katerimi je študiral in živel. Mariborske višje šole so za Maribor prav iz tega vzroka zelo pomembne, saj bodo vzgajale strokovnjake in inteligenco za naše področje, ki je industrijsko zelo pomembno. Obenem upam, da bodo šole vzgojile tudi ljudi, ki bi naj krepili in obenem skrbeli za čisto slovenščino.

V: In končno — kaj menite o »KATEDRI« mariborskih študentov.

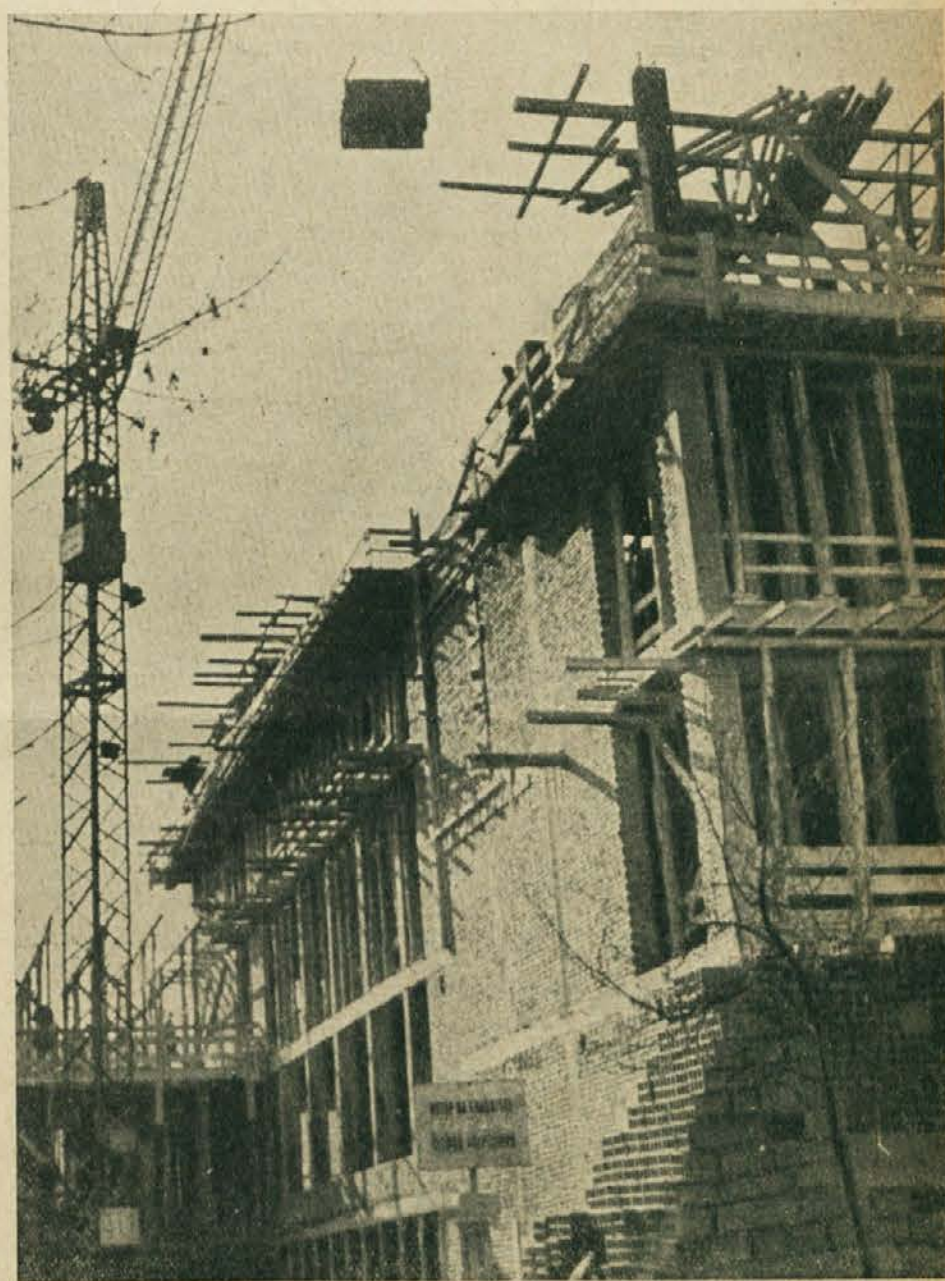
O: Vsekakor pozdravljam ustanovitev časopisa mariborskih študentov. Praksa je, da imajo vse univerze ali višje šole svoja glasila. Mariborska »KATEDRA« bo koristna predvsem zaradi razširjenja miselnosti mlade generacije.

Dr. Pocajt: »Proti združitvi so še vedno starejši...«

Anatomijo so do sedaj predavali ločeno, tako da je bila za vsako njeno področje posebna katedra. Sedaj je vse to združeno v celoto, normalno morfologijo. Osebo sem bil že poprej za združitve, kajti opažali smo, da študentje po končanem študiju nimajo enotne predstave o predmetu, ki je sam po sebi celota. Proti združitvi so še vedno starejši, konzervativni predavatelji, čeprav se nova oblika v praksi ponekod že upeljavlja. Seveda terja novi način obsežne priprave, vendar bodo tako imeli študentje od predmeta kar največ koristi. Drugo vprašanje je, kako opraviči vsa potrebna organizacijska dela. Pereče je vprašanje kadra; na šoli bi bil potreben najmanj eden stalen strokovnjak za katedro normalne morfologije. V glavnem kaže, da se bo nova oblika v praksi tudi obnesla.

V: Znano je pomanjkanje literature in skript na medicinskih fakultetah in sorodnih šolah. Kakšno je stanje glede vašega predmeta in kako nameravate odpraviti to pomanjkljivost?

Gradnja VKŠ tako hitro napreduje, da smo s sliko celo v zaostanku

Lesena klop v zelenem ozadju in pred njo kamnite plošče, položene v cik-cakastem redu.

Dekle z zelenimi očmi je gledalo pare mladih ljudi, ki so hodili po promeni. Skrlaten vihar nemira v duši in zelena pomlad se prepletata v klopčič HREPENENJA dekleta z zelenimi očmi... jolk in bolečina... FANT, ki je odšel z drugo, ker ni hotel ljubiti več NJENEGA TELESASA.

Dolgi popoldnevi ljubezni v sobi z zelenimi tapetami.

Fant je ljubil deklo z zelenimi očmi. Njene noge so dolge in sloke, z vitkimi bedri in bujne prsi so bele kot sneg... KRI IN MLEKO...

SPOMIN... Pari mladih ljudi so hodili mimo plošč, položenih v cik-cakastem redu.

»Jože, zakaj me gledaš tako čudno?« Poljub, ki je dolg kot neskončnost in kri, razvneto v tišini sobe z zelenimi tapetami. Vihar strasti v prsih fanta, ki s tresočimi prsti odpenja obleko nad prsmi, belimi kot sneg... MLEKO IN KRI...

BORUT KONČNIK:

SPOMIN

»Jože, kaj delaš?« VZTREPET. »Ne tega! PROSIM!«

Vrtinec omotice in padanje v nezna-no brezno, napolnjeno s sladko glasbo hrepenenja.

VŽGI Z RAZBELJENIM ŽELEZOM.

»Jože, tega ne!«

VŽGI Z RAZBELJENIM ŽELEZOM.

Vihar se vzpenja v ognjeno omotico, omotico pozabe. Rahlo izzvenevanje harmonije čustev kakor trepet pomladanskega lista, ki ga boža hladeča sapa utrujenosti.

SPOMIN...

Dnevi ljubezni v sobi z zelenimi tapetami se nizajo kakor kamnite plošče, položene v cik-cakastem redu.

»Ko se bova poročila, bova kupila punčko z zelenimi očmi.«

Šla sta po ulici, razsvetljeni z vijoličastimi fluorescenčnimi lučmi, in opazovala izložbe. Ustavila sta se pred trgovino s pohištvom. Velika zakonska

postelja je bila pregrnjena z zelenim pregrinjalom. Skozi neko polodprto okno je prihajal hrup glasbe, ona dva pa sta šla, držeč se za roke, skozi ulico v topli mrak poletnega večera. V očeh so migotale lučke ljubezni.

SPOMIN...

Izlet na Bled in Vintgar z avtobusom, ki je imel zelena stekla, po cesti, razžarjeni od vročega sonca. Vozila sta se s čolnom in močne mišice so mu podhrtevale, ko je veslal proti otoku sredi jezera na sivi skali.

»Poglej, Jože, kako krasno!«

Slap pada v loku navzdol in kapljice, ki prše, se love v njunih laseh kakor tisoči zelenih smaragdov. Dvoje mladih ljudi se drži za roke. Slap je padal v brezno in kapljice so tvorile mavričast lok. Lučke ljubezni migljajo v očeh fanta, ki je ljubil deklo z zelenimi očmi.

SPOMIN... Pari mladih ljudi so hodili mimo plošč, položenih v cik-cakastem redu.

Za rojstni dan mu je kupila denarnico iz kačjega usnja. Šla sta v kino. Vrteli so film Usodna neznanka... Dekle prek ulice ni imelo zelenih oči. Dekle v karirastem flanelastem krilu, z rumenim kovinskim pasom in biserno belim smehom. Lučke ljubezni so ugašale... SOBA z obledelimi zelenimi tapetami je prazna...

FANT ni hotel več ljubiti NJENEGA TELESASA.

SPOMIN, ki je bolečina in se zvija kakor kača v srcu dekleta z zelenimi očmi. Pomlad, ki prinaša pozabljenje in neutušeno hrepenenje po NEČEM, je zelena kakor oči dekleta na klopi ob ploščah, položenih v cik-cakastem redu. V zraku visi nemir, lebdi in se zvija po zelenih alejah pomladne lepote.

SPOMIN tone v pozabo in bolečina dekleta z zelenimi očmi se spreminja v tihi trepet pomladnega hrepenenja. Pari mladih ljudi hodijo mimo klopi, kjer sedi deklo z zelenimi očmi. Pred njo so kamnite plošče, položene v cik-cakastem redu.

Izredni študij in centri za izredni študij

Novi zakon o fakultetah in univerzah posveča mnogo pozornosti študiju izrednih študentov. Zakon je razširil ustanovo izrednega študija na vse fakultete in olajšal pogoje za doseg statusa izrednega študenta. Pri nas je ta ustanova bila prej samo izjema (obstajala je samo na pravni, ekonomski in deloma filozofski fakulteti), a v bodoče jo morajo imeti vse fakultete, saj lahko posamezne univerze samo s posebnim odobrenjem odstopajo od uveljavljanja izrednega študija. Razen tega je bila za doseg statusa izrednega študenta potrebna stalna zaposlitev, kar v bodoče za vse ne bo več potrebno; izredno se bodo lahko vpisali brez poudarka o zaposlitvi tudi tisti študentje, ki jim zaradi zdravstvenih, družinskih in drugih opravičljivih vzrokov ni mogoče redno obiskovati predavanj, seminarjev in vaj. Zakon je kot olajšavo tudi predpisal, da se izredni študentje vpisujejo letno, a ne semestralno kot do sedaj. V želji, da se tempo študija pospeši, predvideva zakon izjemen izpitni režim za posebno sposobne slušatelje — tako izredne kot redne.

Republiški zakoni in statuti fakultet lahko predvidijo pogoje, ki bi omogočili izrazito prizadevnim in sposobnim študentom, da končajo študij tudi pred rednimi roki. (21. člen zakona.)

Seveda dovoljuje zakon posebni izpitni režim samo za tiste študente, ki s svojim izrednim delom in sposobnostjo ustvarijo pogoje za uporabo posebnega izpitnega režima; v tem ne dela razlike med izrednimi in rednimi študenti. Če upoštevamo strokovno prakso, ki jo imajo izredni študentje, lahko pričakujemo, da bodo izkoristili svoje strokovno znanje in hitreje pripravili strokovne predmete.

Navedene olajšave študija predstavljajo za izredne študente velike novosti novega šolskega sistema. Da bi te olajšave dosegle svoj smisel, predvideva zakon formiranje fakultetnih centrov za izredne študente. Te ustanove bodo omogočale tistim izrednim študentom, ki stanujejo izven sedeža fakultete, da v polni meri realizirajo olajšave, ki jih zakon predvideva.

Dosedanja ustanova izrednega študija je dala izrednim študentom samo to olajšavo, da jim ni bilo treba obiskovati predavanj in nekaj drugih malenkostnih olajšav, sam sistem študija pa ni bil tak, da bi olajšal študij. Bili so prepuščeni sami sebi, skoro kot samouki in potrebna jim je bila izredna energija in samodisciplina, da so kljub oddaljenosti od fakultete in vsakodnevnem delu izpolnjevali svoje študentske obveznosti. Čeprav so univerze, ki so imele mnogo izrednih študentov, poizkušale njim olajšati delo, se je to v glavnem le nanašalo samo na študente, ki so stanovali v sedežu fakultete.

Sedaj so pa univerze zadolžene, da v večjih krajih, kjer prebiva večje število njihovih izrednih študentov, osnujejo svoje centre za izredne študente, ki bodo praktično poslovalnice posameznih univerz v teh mestih. V teh centrih bodo vpisi, predavanja, izpiti in druge oblike pomoči izrednim študentom. Z razvijanjem teh ustanov bodo izredni študentje s pomočjo predavateljev in njihovih sodelavcev lahko izkoristili vse olajšave, ki jih nudi novi sistem.

Že v začetku tega šolskega leta je Pravna fakulteta v Sarajevu zainteresirala državne organe, gospodarske organizacije in družbene ustanove za osnovanje centrov za izredne študente v tistih mestih, kjer za to obstajajo pogoji. Do sedaj so se pozivu fakultete odzvala mesta: Banja Luka, Zenica in Mostar in sprejeli predlog za osnovanje centra Pravne fakultete, uprava fakultete pa se je odločila za formiranje centra tudi v Sarajevu. Center v Banja Luki je začel z delom novembra lani, v Zenici decembra in v Mostarju letos januarja. Organi fakultete so pretresli vprašanje organizacije in način dela in izdali začasna pravila o centrih. Ker na so to ustanove, ki za seboj nimajo praktičnih izkušenj, je bilo težko postaviti obdelano organizacijo in načrt dela. Predavateljsko osebje je bilo voljno pomagati tem centrom, toda predavatelji so preveč zasedeni z rednimi predavanji na univerzi, mnogi pa tudi na drugih fakultetah, višjih in visokih šolah. Tako so morali upoštevati tudi to. Pri sestavljanju načrta dela so upo-

števali, da je to poizkusno leto, leto prvih in najnujnejših izkušenj in da bo od teh izkušenj odvisno nadaljnje delo in organizacija teh ustanov.

V bodoče bodo imeli ti centri velik pomen za pospešeni tempo rekrutiranja visokokvalificiranih strokovnjakov. Ker predvideva novi zakon kot pravilo izredni študij na vseh fakultetah, se bo število izrednih študentov verjetno zelo povečalo. V takšnih okoliščinah bodo centri za izredne študente odigrali važno vlogo v močnejšem razvoju izrednega študija in nudenju učinkovite pomoči izrednim študentom. Že dosedanje izkušnje kažejo pozitiven odraz osnovanja centrov na povečano število izrednih študentov. V tistih mestih, kjer so centri že osnovani, so zahtevali izreden rok za vpis izrednih študentov v tem šolskem letu. Kot razlog so navedli prav osnovanje teh centrov, ki so navdušili za vpis tudi tiste, ki sicer niso imeli namena študirati. Ko so izvedeli za vse te ugodnosti, ki jih nudi fakultetni center, so se mnogi vendarle odločili za vpis.

Za uspešno delo fakultetnih centrov je potrebno, da se poleg predavateljskega kolektiva in državnih organov zavzamejo tudi gospodarske organizacije in družbene ustanove in pomagajo pri osnovanju in delu teh centrov. Dosedanje izkušnje so zelo ugodne. V mestih kjer so že osnovani centri, so vse te organizacije in ustanove pokazale mnogo razumevanja in pripravljenosti pomagati in upajmo, da bo tako tudi v bodoče. Kolikor se bo delo v centrih pravilno razvijalo — a na tem moramo vsi delati — bodo centri mnogo močneje mobilizirali izredne študente, ustvarili šolsko atmosfero, delovne navade in pospešili hitrejšo in rednejšo polaganje izpitov. Izredni študentje bodo čutili, da niso več prepuščeni sami sebi.

Piše: dr. Hamdija Čemerlić (Naši dani)

Razgovor ob dveh

To pot sem dobil na razgovor študenta VKŠ Vilija Zellerja. Njegovi osebni podatki: star 23 let, maturiral v šolskem letu 1956/57 na gimnaziji v Splitu, leto dni na arhitekturi v Ljubljani, se kasneje prepisal na VKŠ v Mariboru na splošno komercialni oddelek, sedaj reden študent drugega letnika.

V: Zakaj si pustil študij v Ljubljani in prišel na VKŠ?

...zvečer pa se zabavali...

O: Prevelike ambicije in premalo talenta za risanje! Ko sem bil še gimnazijec, sem vedno sanjal, kako bom gradil in opremljal hiše. Ko pa sem videl kasneje na fakulteti, kaj vse zahteva študij arhitekture od človeka, se mi je zazdelo, da ne bom zmogel.

V: Višjih komercialnih šol je v Jugoslaviji več. Zakaj se nisi n. pr. vpisal na komercialno šolo na Reki ali v Banja Luki, ki sta neprimerno bližji Splitu.

O: Razlog je enostaven. Moja mama je Štajerka in tako sem si želel spoznati ljudi in kraje severnega dela naše domovine. V Ljubljani sem čital razpis za vpis na VKŠ, pomislil, da je to priložnost, ko lahko vskladim svoje želje s takratnim stanjem na arhitekturi.

V: Ali si imel kakšne težave z jezikom, ko si prišel v Maribor in ali si lahko sledil predavanjem?

O: V Ljubljani sem imel prijatelje Dalmatince, »uradni« jezik nam je bil splitski žargon, tako da sem se slovensčine zelo malo naučil. Stanje se je spremenilo, ko sem prišel v Maribor. Sprva sem bil prepuščen samemu sebi, kmalu pa sem si našel dobre prijatelje Slovence in se naučil materinega jezika. Cesar spočetka nisem razumel na predavanjih, so mi kasneje rade volje razložili prijatelji, tako da s te strani ni bilo nikake ovire za študij.

V: Kako misliš, česa bi še potrebovali mariborski študentje za razvedrilo?

O: Za razvedrilo je zelo slabo prekrbljeno, saj imajo študentje poleg možnosti za obisk kina, samo še študentski gledališki abonma. Plesat lahko hodimo na gimnazije, kjer je vstopnina 80 do 100 dinarjev, tisti pa, ki razpolagajo z večjo vsoto denarja in ljubijo nočno življenje, lahko obiskujejo razne kavarne in nočne lokale. Ali ne bi mogli dobiti svojih študentskih prostorov ali klubov, kjer bi lahko preko dneva študirali, debatirali, zvečer pa se zabavali ob televizorju oziroma zaplesali. S tem bi prenehali večni »obiski« vseh mogočih in nemožnih lokalov.

OB LETNI SKUPŠČINI VKŠ

Višja komercialna šola je nastala leta 1959 kot prva med višjimi šolami, ki naj odstranijo pomanjkanje visokokvalificiranih kadrov na visoko razvitem gospodarskem področju severne Slovenije.

● 2. 7. 1959 je Ljudska skupščina LRS sprejela zakon o ustanovitvi Višje komercialne šole.

● 7. 8. 1959 je Svet za šolstvo LRS imenoval pripravljalni odbor za ustanovitev VKŠ, ki je dobil pooblastila šolskega odbora.

● 29. 8. 1959 je Svet za šolstvo LRS potrdil začasni predmetnik dveh oddelkov — zunanjetrogovinskega in industrijskega.

● 8. 9. 1959 je Izvršni svet Ljudske skupščine z Uredbo o izvajanju omenjenega zakona postavil Višjo komercialno šolo v Mariboru.

Na zahtevo Zveze komunalnih bank Slovenije in Združenja knjigovodij

LRS je bil ustanovljen tudi oddelek za bančništvo in oddelek za računovodstvo in finance.

● 23. 10. 1959 je bila svečana otvoritev šole.

● 26. 10. 1959 so se začela redna predavanja. Šolski svet je na podlagi razpisa izvolil 8 rednih in 5 honorarnih predavateljev.

● V prvi semester se je vpisal skupno 801 slušatelj, od tega le 150 rednih.

● V drugi semester se je vpisalo 152 slušateljev manj, ostalo jih je še 649, med njimi 119 rednih.

● V tretji semester se je lahko vpisalo le še 51% prvotno vpisanih študentov — 415.

● Še teže je bilo izpolniti pogoje za vpis v 4. semester, saj so potrebni vsi izpiti razen enega. To je uspelo le 73 rednim slušateljem, kar pomeni 55% prvotno vpisanih, medtem ko so slušatelji v delovnem razmerju do-

segli le dobrih 40%. Omeniti moramo še izreden uspeh sistematično izbranih rednih slušateljev bančnega oddelka, ki so se vpisali v 4. semester skoraj vsi — 95% od prvotnega vpisa.

● Z jesenskim semestrom 1960 je začel delati še oddelek za gostinstvo in turizem kot peti oddelek VKŠ.

● 27. 1. 1960. Šolski svet se je sestal na prvo sejo. Zaradi lažjega dela je izvolil 4 komisije — študijsko, finančno, kadrovsko, razpisno. Poleg dela v komisijah, ki se je pokazalo kot zelo uspešno, je šolski svet na treh rednih sejah obravnaval in rešil vrsto pomembnih nalog. Predvsem je želel šolo čim bolj prilagoditi smernicam o reformi visokošolskega študija in jo čim tesneje povežati s prakso, z življenjem in razvojem našega gospodarstva.

● Upravo šole sta v začetku sestavljala dva foruma, kolegij in konferenca stalnih in honorarnih predavateljev. Poleg pripravljanja predavanj, izdelave najrazličnejših osnutkov pravilnikov, organiziranja sekcij slušateljev v delovnem razmerju in seminarjev in tečajev zanje itd. so opravili posebno veliko delo, s tem da so že v prvem letu napisali zapiske predavanj — 5921 strani v povprečno 700 izvodih, kar je ogromna številka.

● Sedaj šolsko upravo in predavateljski kader sestavlja že 11 rednih in 14 honorarnih predavateljev, vendar ogromno število študentov (1580 — 279 rednih in 1101 študent v 11 sekcijah slušateljev v delovnem razmerju) in ustanavljanje posebnih študijskih centrov že postavlja na dnevni red vprašanje asistentov in večjega števila zunanjih sodelavcev.

● Pri šolski upravi delujejo: komisija za tisk, študijska (njen član je tudi 1 študent), kadrovska komisija in komisija za zidavo novega posloplja. Študentje imajo samo enega predstavnika v šolskem svetu in predstavnika v študijski komisiji, kar bo treba najbrž popraviti.

● Lep korak naprej v razvoju VKŠ pomeni tudi nova knjižnica, ki obsega že okoli 2000 primerkov strokovne literature in vzdržuje stalne stike z založbami in vodi evidenco nad izidom strokovnih knjig.

Pomoč šoli: pregledovanje skript

Mariborska študentska brigada

»Karel Destovnik-Kajuh«

Pred nami je novo obdobje mladinskih delovnih brigad. S prvim aprilom se bo pričelo nadaljevanje delovnih akcij na avtni cesti »Bratstvo in edinstvo«. V teku osmih mesecev oziroma do 29. novembra 1961, ko bo prerezan simbolični beli trak, bo moderna avtostrada povezala vse kraje od Grdelice pa tja do Skopja. Na razdalji 138 km bo stalo 27 mladinskih delovnih naselij, ki bodo v prihodnjih osmih mesecih postala dom okrog 50.000 brigadirjem iz 420 raznih delovnih brigad. V cestišče je treba vgraditi 2.531.500 kubičnih metrov zemlje, treba je zgraditi 326 podvozov, 422 metrov mostov od 6 do 30 metrov dolžine, 65.270 kubičnih metrov podpornih in obložnih zidov, 7 križišč avtne ceste s cestami I. in II. reda, 6 križišč z železniškimi progami in tako dalje.

Delavska, kmečka in študentska mladina stoji torej tudi v letošnjem letu pred veliko nalogo, ki jo bo prav tako uspešno rešila, kakor vse dosedanje. Ta naloga, ki stoji pred nami, ni samo v številkah izražena dolžina avtne ceste »Bratstva in edinstva« — to je nekaj več, namreč novo obdobje graditve mladega socialističnega človeka.

Maribor je tako rekoč preko noči postal visokošolsko mesto. Skupnost, ki nam je s tem toliko nudila, sedaj od nas tudi nekaj pričakuje. Dolžnost nas mariborskih študentov je, da opravičimo to izkazano nam zaupanje. Ni treba še posebej poudariti, da mariborska študentska mladina tudi do sedaj ni bila med zadnjimi pri udeležbi na mladinskih delovnih akcijah. Vendar upamo in smo prepričani o tem, da bodo imele letošnje delovne akcije na avtni cesti »Bratstvo in edinstvo« ter lokalne akcije še večji odziv kot do sedaj, morda prav zaradi tega, ker je bilo z ustanovitvijo višjih šol v Mariboru rojeno novo jedro študentske mladine.

Se kratek razgovor s tovarišem Acom Stankovičem, referentom za študentsko delovno brigado našega mesta:

Kakšno bo ime brigade?

Ime še ni definiciono določeno. Po mojem mišljenju še najbolj odgovarja ime »Karel Destovnik-Kajuh«. S tem bo mariborska mladina sledila svetlim vzgledom svoje lokalne zgodovine.

Kdaj bo krenila prva brigada?

Prva mariborska s prvim aprilom, a prva študentska s prvim julijem.

Kakšno bo po tvojih cenitvah število prijavljenecv?

Vsekakor bo verjetno enkrat več prijavljenih, kakor sprejetih. Zdravniški pregled je namreč zelo temeljit in oster.

Ali je predvidena kakšna novost?

Verjetno bo imela vsaka šola svoja inštruktorja, ki bo brigadirje v prostem času pripravljaj na izpite.

Katera šola bo dala največ brigadirjev?

Največ VKŠ in VSS, potem sledijo ostale. Upam pa, da se bodo poleg članov ZKJ najbolj odzvali štipendisti, da se bodo tako vsaj delno oddolžili skupnosti, ki jim študij omogoča.

Za zaključek še tvoj najzabavnejši doživljaj iz dosedanjih delovnih akcij?

Bilo jih je mnogo... 1948. leta na progi »Šamac-Sarajevo« sem bil neke noči na straži v bližini slovenskega tabora. Okoli enajstih zaslišim lomaste-

nje skozi koruzo. Zakličem: »Stoj!« Skrivnostno obilno bilje odgovori slovensko: »Kuharica.« Ker slovensko ni-

NA VALU 212,2 — NOVA ODDAJA

Vsako tretjo sredo bomo sedaj lahko poslušali v Radiu Maribor novo oddajo, ki jo bomo pripravili študentje z mladino mariborskega okraja. Oddaja bo pričela ob pol šestih in trajala pol ure, to je do šestih. V oddaji boste slišali:

8 do 10 minut zanimivosti in poročil,

4 do 6 minut bodo igrali študentski in mladinski zabavni orkestri,

6 do 8 minut literarnih sestavkov, daljših poročil, nakazanih problemov itd.,

6 do 8 minut mladinskih zborov, godb na pihala, orkestrovo itd.

V prostem času tudi to

sem razumel, neznano bitje pa se mi je že približalo na pet metrov, sem prestrašen s puško pod pazduho pobegnil v barako. Šele, ko sem skozi okno razmotril strateški položaj, sem se opogumljen vrnil na svoje stražarsko mesto. To skrivnost sem ohranil do danes...

UREDNIŠTVO »KATEDRE« IZREDNIM KOLEGOM

V Mariboru imamo že pet višjih šol, kjer je vpisanih okoli 800 rednih in preko 2000 izrednih slušateljev, ki pa skorajda ničesar ne vedo drug o drugem. To nam je dalo idejo, da bi začeli izdajati svoj časopis. V njem želimo predvsem popraviti to pomanjkljivost, želeli bi namreč čim več povedati o delu, dogodkih in problemih vseh naših študentov in šol — in to ne samo rednih, temveč tudi izrednih. Prav radi bi zato pritegnili tudi vas, ker menimo, da tudi vas zanima, kaj počnejo vaši kolegi v šolskih klopih in kaj študentje drugod.

Poleg tega bomo objavljali v Katedri tudi vsa uradna obvestila šolskih uprav in mislimo (tako mi kot tudi šolske uprave), da bo to še zelo zanimivo za tiste slušatelje, ki ne morejo prihajati vsak dan na šolo.

Redni študentje smo se po sklepu Odbora zveze študentov mariborskih višjih šol naročili vsi kolektivno na časopis. Za vas to seveda ne more veljati kot sklep, vendar upamo in želimo, da se boste tudi vi vsi naročili. Zaradi lažje tehnične izpeljave bi naročnino pobirali ob vpisu v zimski semester, to je jeseni.

Zelo bi nas veselilo, ko bi nam tudi vi poslali kak prispevek o vašem »študentskem« življenju, o vaših težavah, problemih, uspehih, o delu vaših sekcij, če bi nam sporočili vaša mnenja, vaše predloge ipd. Naslov uredništva Katedre je Maribor, Gregorčičeva 50.

Uredništvo

... v zdravem telesu!

SMUCARSKI TEČAJ NA POHORJU

V zadnjih dneh meseca februarja je študentska organizacija VTS organizirala pri Ribniški koči na Pohorju enotedenski smučarski tečaj. Namen tečaja je bil seznaniti študente z osnovnimi smučarskimi spretnostmi. K sodelovanju so povabili tudi študente ostalih višjih šol, vendar je bil odziv zelo slab. Tako so morali tečaj organizirati v manjšem obsegu, kot so prvotno nameravali, saj se je tečaja udeležilo samo 15 študentov. Tečaj je vodil Teo Safran. Studentom je bilo vreme zelo naklonjeno, snežne razmere so bile več kot idealne. V bodoče bi naj takšni tečaji dobili — seveda ob večji udeležbi — stalno obliko.

Tehniško smučanje

PRVENSTVO VIŠJIH ŠOL

Sportna komisija pri odboru višjih šol bo organizirala v počastitev dneva mladosti športno prvenstvo vseh višjih šol. Prvenstvo bo v šestih športnih panogah: v malem nogometu, rokometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu in šahu. Prvenstva se lahko udeležijo vse šole in bo poteklo po pravilih, ki jih bo izdelala športna komisija.

Zmagovalec v vsaki športni panogi bo prejel majhen pokal. Šola, ki se bo na prvenstvu najbolje izkazala, bo

prejela veliki prehodni pokal. Šola, ki bo osvojila prehodni pokal tri leta, si ga bo pridobila v trajno last. Uredništvo »Katedre« bo podelilo zmagovalni ekipi v malem nogometu poseben prehodni pokal.

Zanimanje za športno prvenstvo vseh višjih šol je med študenti izredno veliko. Sedaj se aktivno bavi s športom zelo malo študentov, in prav prvenstvo bo mnogo pripomoglo, da se bo zanimanje za šport med študenti zelo povečalo.

Prvenstvo bo pokazalo tudi določene smernice ob razpravi o ustanovitvi samostojnega študentskega športnega kluba.

»SEVERNJAKI«-»JUŽNJAKI« 3:0

V soboto, 11. marca, je bila odigrana nogometna tekma med »južnjaki« in »severnjaki« strojnega oddelka VTS. Tekma je vzbudila na oddelku veliko zanimanje, saj so »južnjaki« veljali za velike favorite.

Tekma se je pričela z veliko nervozo obeh moštev. »Južnjaki« so se kaj hitro znašli in so močno navalili na gol »severnjakov«, vendar brez uspeha. Prvi polčas se je končal z neodločnim rezultatom. V drugem polčasu so se bolje znašli »severnjaki« in »zabile« »južnjakom« kar tri gole.

Automaterial

MARIBOR

SE SVOJIM
CENJENIM
ODJEMALCEM
ŠE NADALJE
PRIPOROČA

ZLATOROG MARIBOR

se svojim
cenjenim strankam
še nadalje
priporoča

Nekaj humorja za šalo . . .

Predstojnik bančnega oddelka VKS Rudi Crnkovič je popolnoma zatopljen v izpitno izpraševanje, ko nenadoma potrka neki študent na vrata, na pol stopi in prične:

»Tovariš profe...«

»Samo trenutek potrpite, prosim!«

Po desetminutnem intermezzu je vsiljivi kandidat že spet na pragu predavalnice, rekoč:

»Tovariš profes...«

Profesor ga spet zavrne: »Da, saj sem vam rekel, samo trenutek še!«

Medtem se kazalec na uri spet pomakne za deset minut naprej in študent onovič poizkusi:

»Tovariš profes...«

Profesor končno reče: »Da, zdaj končno vas bom pa lahko takoj oprášal!«

Tedaj spregovori študent jecljajoče: »...Saj jaz bi rad izpit samo odjaul...«

Izpiši iz kemije na VSS. Izpraševalec inž. Vojo Knop ima pred seboj slušatelja, ki zna le albansko. Po nekaj vprašanjih, ki jim ne sledi pravilni odgovori, ali pa samo molk, izpraševanec na profesorjevo čudenje zaradi neznanja odgovori, da mu slovenščina in tudi srbsčina delata težave, skratka, da ne razume jezika.

Izpraševalec: »... Albansko ne znam. Znale morda nemško, angleško... madžarsko...?«

Student: »Parlez-vous français?«

Izpraševalec: »Ouil!« Premišljuje, kakšno formulo bi zastavil... »Pierre calcuire?« (»Apnec?«)... »Donc...?«

Student: »???«

Izpraševalec: »CaCO₃!«

Student: »Oui, Monsieur!«

Pred sodnika za prekrške so pripeljali tri nočne razgrajče. Sodnik pa je škilil. Vprašal je prvega: »Kako se pišeš?« in drugi je odgovoril: »Saša Kancelj.« Sodnik se je zadržal na drugega: »Saj nisem tebe nič vprašal.« A tretji je odornil: »Saj nisem jaz nič rekel.«

Zaljubljeni brigadir
(Iz »Indexa«)

SKOPUH

Skotu Patu so telefonirali iz porodnišnice, da je na poti že tretji otrok.

Odgovoril je ženi s telegramom: »STOP! — Pat.«

. . . in malo zares!

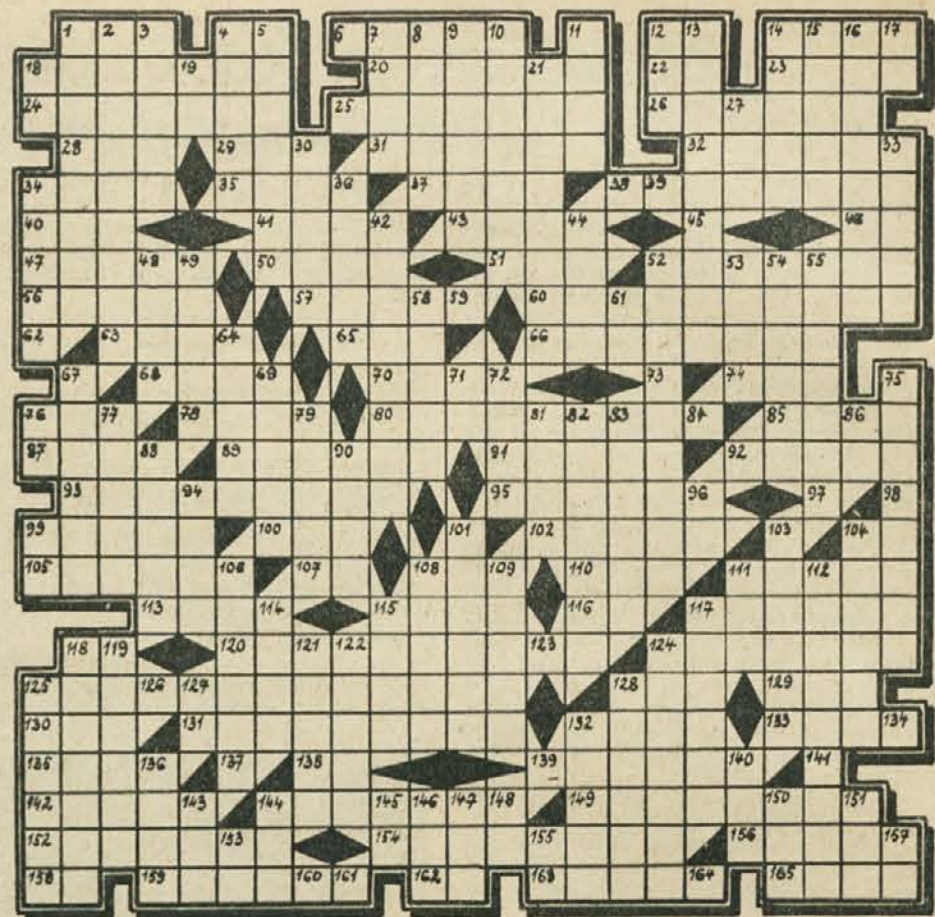
— Ha, ha, ha... se je zasmeljal neki študent, končno sem doživel, da imam skripta iz vseh predmetov!

Iz »Indexa«

Poizkušamo ponovno z nagradnim natečajem. Tudi to sliko je narisal znani slovenski slikar. Odgovor, kaj predstavlja ta slika, pošljite našemu uredništvu do 15. aprila. Dva pravilna odgovora bosta nagrajena s po 500 dinarji.

Oče: »No, kako si končal semester?«
Student brez pogojev: »Že stari Rimljanji so imeli pregovor: »Repetitio est mater studiorum« — kar pomeni: Ponaavljanje je mati študentov.«

Nagradna križanka

Vodoravno: 1. direktor VKS (Tine), 4. predlog, 6. študent VKS, član odbora višjih šol in glavni urednik mariborskega študentskega časopisa »Katedra« (Vlado), 11. kemijski simbol za kalij, 12. akademski naslov, 14. mariborsko grafično podjetje, 18. direktor VTS (ing. Jože), 20. vzhodnoindonezijska otočna skupina med Celebesom in Novo Gvinejo, 22. osebni zaimek, 25. pritok Lima, 24. direktor VSS (dr. Aleksander), 25. nesiguren, 26. strokovnjak za vinarstvo, 28. jaz (lat.), 29. lahkoatletska disciplina, 31. ploščiti, 32. vrsta cigar, 34. rdečkastorumenena zlitina bakra in cinka, 35. slavnostna dvorana po visokih solah, 37. tržaški pevec zabavne glasbe (Teddy), 38. na tleh živeče afriške opice s psu podobno glavo, 40. saharsko višavje, 41. slovenski partizanski pesnik, ki je padel v roški ofenzivi (Miran), 43. slavni barvni kemik, avtor sinteze cozina in metilenskega modrila (Heinrich), 45. okrajšani priredni veznik, 46. začetnici avtorja epa »Smart Smail-age Cengiča«, 47. kos rodovitne zemlje, 50. državna blagajna, 51. prizorišče zadnjih letnih olimpijskih iger, 52. prvinski delci atomskega jedra, 56. športni čola, 57. nemški pesnik in publicist (Ernst Moritz), 60. študent VSS, predsednik odbora višjih šol (Salko), 62. začetek abecede, 63. grški junak pred Trojo, 65. če, 66. otočje v Bengalskem zalivu, 67. kemijski simbol za bor, 68. tropsko drevo s temnim lesom, 70. mesto v Dalmaciji z znano elektrarno, 73. kemijski simbol za strateško prvino, 74. jadranski otok, 75. rimsko število 50, 76. največji jadranski otok, 78. ime pesnika Mickiewicza, 80. direktor Višje pravne šole, 85. vrsta june, 87. keltski narodni pevec, 89. vrsta tkanine, 91. mejna reka med ZSSR in Iranom, 92. predavatelj za mehaniko na VSS (ing. Stane), 93. predstojnik oddelka za računovodstvo in finance na VKS (Bojan), 95. neumen, trapasti, 97. okrajšani priredni veznik, 98. kemijski simbol za kisik, 99. največji otok v skupini Malih sundskih otokov, 100. moško ime, 101. znak za votlo mero, 102. predavatelj za osnove elektrotehnike na VTS (ing. Tine), 103. v fiziki znak za vrvor, 104. začetnici sodobnega slovenskega književnika, 105. kdor nosi očala, 107. znak za dolžinsko mero, 108. staroperzijski vladar, veliki osvajalec Medije, Lidije, Male Azije in Babilona, 110. mesto v Armeniji blizu jezera Van, 111. ameriški naziv za azijsko otočno državo, 113. srednješolski sorodnik študentske petice, 115. obdobje brez deževja, 116. kraj v Mali Aziji, kjer je Aleksander Veliki odločilno premagal Perzijce, 117. predstojnik oddelka za tekstilno kemijo na VTS (ing. Evgen), 118. začetnici prejšnjega naziva časopisa »Deloc«, 120. navdihovalec, 124. predavatelj na VKS (Bogomir), 125. veja medicinske znanosti (višja šola v Mariboru!), 128. kratice priljubljenega zagrebškega tednika ob sredah, 129. industrijska rastlina, 130. predavatelj za matematiko in fiziko na VTS ter fiziko na VSS (dipl. phil. Milan), 131. topla koppel; rastlinjak, 132. slovenski slikar (Albert), 133. mesto v Južni Franciji ob Garoni, 135. ime kraljev v Pergamu, 137. znak na receptih, 138. v abecedi skupaj stoječa soglasnika, 139. predavatelj za matematiko na VTS (dipl. phil. Franc), 141. kratica za radius, 142. priprava za nalivanje, 144. predstojnik oddelka za gradbeništvo na VTS (ing. Borut), 149. mesto v libijski pokrajini Cirenaiki blizu meje ZAR, 152. študentski pripomočki za prenašanje učil, 154. predstojnik oddelka za elektrotehniko na VTS, 156. predavatelj na VKS (dr. Danilo), 158. egiptansko božanstvo, 159. srednjeveški študent, 162. primorski medmet, 163. predavateljica na VKS (Zlata), 165. barva kart.

Navpično: 1. srečolov, 2. prilika, 3. podoba, 5. v grški mitologiji brodnik na Aheronu, 4. bolniška hrana, 5. mrežica okoli črev, 6. v glasbi peti ton C-dur tonske lestvice, 7. stenska obloga, 8. študent VTS, član odbora višjih šol (Marjan), 9. mesto v Rusiji ob jezeru Ladoga, 10. direktor VAS (ing. Josip), 11. finski pesnik, utemeljitelj finskega domovskega pesništva (Alexis), 12. števnik, 15. obnovim, 14. študent VKS, sotrudnik »Katedre« (Matjaž), 15. mesto v portugalski pokrajini Aleentejo, 16. slavni italijanski violinski virtuos, imenovan »vražji goslače« (Niccolo), 17. kemijski simbol za aktinij, 18. konjska sila (kr.), 19. začetnice slov. publicista in socialno-revolucionarnega dramatika (komedija sedanjosti), 21. zad-

nja hrvaška postaja na progi, ki vodi od Cakovca v Madžarsko, 25. kemijski simbol za dušik, 27. okrajšava za opusi, 30. žensko ime, 33. študent VKS, član odbora višjih šol (Marjan), 34. denarni zavod, 36. dolgorepa papiga, 38. kemijski simbol za fosfor, 39. po (tujka), 42. predstojnik bančnega oddelka na VKS (Rudi), 44. pokrajina na Arabkem polotoku, 48. praktična dopolnila k predavanjem, 49. mesto na Arabkem polotoku, po katerem se imenuje tudi del Rdečega morja, 52. predstojnik oddelka za strojništvo na VTS, 53. arabsko moško ime, 54. pritok Pada, 55. ogniti, 58. Jurčičeva povest, 59. v glasbi znak za tempo, 61. začetnice direktorja mariborske Studijske knjižnice, 64. predavatelj za predklinično proteitiko na VSS (docent dr. Rajko), 67. predstojnik oddelka za turizem in gostinstvo na VKS (Miro), 69. brazilsko pristaniško mesto ob severni atlantski obali, 71. veznik, 72. vojaško vodstvo, 73. predavatelj za biologijo na VSS (dipl. biol. Jurij), 76. komunalna banka (kr.), 77. pasta, 79. sadra, 81. poskoba z nožem, 82. mesto v Bolgariji blizu Sofije, 83. mitološki grški letalec, 84. samoglasnik, 86. kratice za znani ljubljanski razstavni prostor, 88. predavatelj za prvo pomoč na VSS (dr. Adolf), 90. novotvorba, 92. znak za piano, 94. etos, 96. začetnici slovenskega delavskega pisatelja, 99. kazalni zaimek, 101. mahovom slične rastline, 103. židovsko žensko ime, 104. južni sadeži, 106. predavatelj na VKS, 108. brzi sel, 109. starejši naziv za poljedelca, 111. predavatelj za uvod v stomatologijo na VSS (dr. Milan), 112. jadranski otok, 114. predavatelj za eksperimentalno kemijo na VSS (ing. Vojko), 115. vrsta apnenca, 117. nabiralce peska, 118. nauk o ravnotežju sil, 119. predavatelj za normalno morfologijo na VSS (dr. Marjan), 121. podoba, lik, 122. zli, pokvarjeni, 123. medmet začudenja, 124. predstojnik oddelka za blagovni promet na VKS (Ostoj), 125. prebivalec skalnatega sveta, 126. rimsko število tisoč, 127. arabski zrebec, 128. študent VKS, podpredsednik odbora višjih šol (Franjo), 132. del jahalne opreme, 134. v geografiji znak za sever, 136. nemirno kraljestvo v Indokini, 139. kemijski simbol za bor, 140. nenadna smrt, 143. znak za kilovatno uro, 144. ime filmskega igralca Ferrerja, 145. Sovjetska zveza (kr.), 146. mariborska tovarna, 147. žensko ime, 148. kemijski simbol za radij, 150. stran, 151. nočno zabavišče, 153. časovni veznik, 155. dvojina (kr.), 157. grška črka, 160. anno (okr.), 161. znak za polmer, 164. soglasnik.

Rešitev pošljite na uredništvo Katedre do 10. aprila. Dve pravilni rešitvi bosta nagrajeni s po 500 dinarji.

Reševalci pozor!

V križanki iz prejšnje številke je pomotoma izostal opis pod 6. navpično (zdravilno sredstvo).

Rešitev križanke (izpisana po vodoravnih vrstah) se glasi: 1. Nernst, 7. klimaks, 14. Almaden, 16. stavec, 17. glad, 18. ral, 20. Inari, 21. Ain, 22. Ojdip, 24. etal, n. 25. Flaubert, t. 27. Agri, 29. Khong, 30. mol, 32. Rtanj, 34. Aja, 35. safe, 36. zodiak, 38. eternit, 40. Anastas, 41. izbira.

Za nagradni natečaj ni bilo večjega zanimanja. Prispelo je vsega le 14 odgovorov, ki so bili razen ene edine izjeme vsi napačni, kot n.pr.: Predmestje, Savinjska dolina, fiziološke itd. Pravilno: Kmečke hiše (Ivan Čobal). Edini pravilni odgovor je poslala tova Milena Sušanj, Partizanska 33, Maribor. Cestitam! Nagrada 500 dinarjev sledi po pošti.

Izdaja: Zveza študentov Jugoslavije — Odbor višjih šol v Mariboru, Gregorčičeva 30. Založnik in uprava: Založba Obzorja, Maribor, Maistrova 5.
V uredniškem odboru so: Stanko Gojčič, Vlado Golob, Stanko Grasselli, Bruno Mekina, Matjaž Mulej, Ivo Straki.
Odgovarja in urejuje Vlado Golob.
Uredništvo, Maribor, Gregorčičeva ul. 30, telefon 35-96. Tiska: Mariborska tiskarna, Maribor. Izhaja mesečno. Cena izvida 30 din. Tekoči račun 604-702-1-167 (za Katedro). Rokopisov ne vračamo.